

**TYÖ- JA ELINKEINOMINISTERIÖN
KANNANOTTO**

**HALLINNONALAN KIRJANPITOYKSIKÖIDEN JA
TALOUSARVION ULKOPUOLELLA OLEVIA
VALTION RAHASTOJEN**

TILINPÄÄTÖKSISTÄ VUODELTA 2025

Sisällys

Johdanto	3
Työ- ja elinkeinoministeriön kannanotto ELY-keskusten ja KEHA-keskuksen tilinpäätöksestä vuonna 2025 ..	6
Työ- ja elinkeinoministeriön kannanotto Geologian tutkimuskeskuksen tilinpäätöksestä vuonna 2025	15
Työ- ja elinkeinoministeriön kannanotto Business Finlandin tilinpäätöksestä vuonna 2025	17
Työ- ja elinkeinoministeriön kannanotto Kilpailu- ja kuluttajaviraston tilinpäätöksestä vuonna 2025.....	21
Työ- ja elinkeinoministeriön kannanotto Patentti- ja rekisterihallituksen tilinpäätöksestä vuonna 2025	24
Työ- ja elinkeinoministeriön kannanotto Turvallisuus- ja kemikaaliviraston tilinpäätöksestä vuonna 2025 .	27
Työ- ja elinkeinoministeriön kannanotto Energiaviraston tilinpäätöksestä vuonna 2025.....	30
Työ- ja elinkeinoministeriön kannanotto Valtiontakuurahaston tilinpäätöksestä vuonna 2025.....	33
Työ- ja elinkeinoministeriön kannanotto Valtion ydinjäterahaston tilinpäätöksestä vuonna 2025	37

Johdanto

Tilinpäätöskannanottojen säädösperusta sekä työ- ja elinkeinoministeriön ohjeet

Tilinpäätöskannanottojen laadinta perustuu talousarvioasetuksen (1243/1992) 66 i §:ään, jonka mukaan ministeriöiden tulee antaa perusteltu tilinpäätöskannanotto hallinnonalansa kirjanpitoyksikön sekä valtion rahaston tilinpäätöksestä ja niistä toimenpiteistä, joihin tilinpäätös ja siitä annettu Valtiontalouden tarkastusviraston tilintarkastuskertomus ja muut kirjanpitoyksikön tai talousarvion ulkopuolella olevan valtion rahaston toimintaa ja taloutta sekä tilinpäätöstä koskevat selvitykset ja lausunnot antavat aihetta.

Työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalan kirjanpitoyksikkö- ja rahastokohtaiset tilinpäätöskannanotot on jaoteltu seuraavan sisällön mukaisesti:

1. Arvio tuloksellisuudesta ja sen kehityksestä sekä asetettujen tulostavoitteiden toteutumisesta
2. Käytettyjen tuloksellisuuden raportoinnin perusteiden asianmukaisuus ohjauksen ja tulostavastuun kannalta sekä kehittämistarpeet
3. Toimenpiteet, joihin kirjanpitoyksikössä tai rahastossa on ryhdyttävä tilinpäätöksen johdosta ja tuloksellisuuden parantamiseksi
4. Toimenpiteet, joihin ministeriö ryhtyy tilinpäätöksen johdosta ja tuloksellisuuden parantamiseksi.

Tilinpäätöskannanotot ovat kunkin osaston osastopäällikön ja tulosohjaajan allekirjoittamia. Kooste hallinnonalan kannanotoista annetaan 15.6. mennessä ja sen allekirjoittavat ministerit kansliapäällikön esittelystä.

Yhteenveto vuoden 2025 tilinpäätöskannanotoista¹

Arvio tuloksellisuudesta ja sen kehityksestä sekä asetettujen tulostavoitteiden toteutumisesta

Hallinnonalan virastojen ja rahastojen tuloksellisuus vuonna 2025 arvioidaan kokonaisuutena hyväksi ja suurin osa asetetuista tulostavoitteista saavutettiin. Toimintaympäristö oli monin tavoin haastava talouden epävarmuuden, geopoliittisten jännitteiden sekä julkisen talouden sopeutustoimien vuoksi, mutta tästä huolimatta toiminnan taso ja palvelukyky pystyttiin säilyttämään. Myös asiakas- ja sidosryhmäytyvyisyys pysyi korkealla tasolla.

ELY-keskusten ja KEHA-keskuksen osalta tuloksellisuus säilyi hyvänä ja vaikuttavuustavoitteet toteutuivat pääosin kaikilla keskeisillä politiikkalohkoilla. Vaikka taloussuhdanne heikkeni ja työllisyystilanne vaikeutui, palvelutaso kyettiin säilyttämään ja useilla sektoreilla saavutettiin hyviä tuloksia. Myös muissa virastoissa, kuten Business Finlandissa, Kilpailu- ja kuluttajavirastossa ja Tukesissa, tuloksellisuus oli pääosin hyvä: tavoitteet saavutettiin laajasti, vaikka yksittäisissä mittareissa tai toiminnoissa ilmeni vaihtelua tai kehittämistarpeita.

Useissa virastoissa toiminnan vahvuuksiksi nousivat digitalisaation edistäminen, asiakaspalvelun kehittäminen sekä vaikuttavuuden kohdentaminen. Esimerkiksi Patentti- ja rekisterihallituksessa sähköinen asiointi on laajaa ja prosesseja on tehostettu, ja Energiavirastossa on edistetty mm. päästökaupan toimeenpanoa. Samalla virastoissa tunnistettiin haasteita, kuten kustannusvastaavuuden puutteita, keskeisten mittareiden epävarmuutta tai kehittämistoimien viivästyistä. Resurssien niukkuus ja kasvavat tehtävät muodostivat yhteisen haasteen lähes kaikille virastoille.

Rahastojen osalta toiminta oli vakaata. Rahastoissa tuloksellisuus näyttäytyy ennen kaikkea taloudellisen vakauden ja lakisääteisten tehtävien asianmukaisena hoitamisena, eikä merkittäviä puutteita raportoitu.

¹ Yhteenveto on laadittu osittain tekoälyn avulla

Käytettyjen tuloksellisuuden raportoinnin perusteiden asianmukaisuus ohjauksen ja tulosvastuun kannalta sekä kehittämistarpeet

Kaikkien virastojen ja rahastojen osalta ovat tilinpäätöksessä ja toimintakertomuksessa esitetyt tiedot olleet riittäviä ja kattavia. Raportointi on tehty tulossopimusten mukaisesti ja siinä on kuvattu asianmukaisesti sekä tavoitteiden toteutuminen että mahdolliset poikkeamat. Myös toiminnallisen tehokkuuden ja taloudellisuuden tiedot on esitetty riittävällä tasolla.

Useissa virastoissa raportoinnin vahvuutena korostuu systemaattinen tavoite- ja mittariperusteinen lähestymistapa sekä analyysi tavoitteiden toteutumiseen vaikuttaneista tekijöistä. Business Finlandin, Kilpailu- ja kuluttajaviraston, Tukesin ja Energiaviraston osalta raportointi kattaa hyvin toiminnan eri osa-alueet ja tukee johtamista. Myös Patentti- ja rekisterihallituksessa raportointia pidetään laaja-alaisena ja jopa tulossopimuksen vaatimuksia kattavampana. Rahastojen raportointi nähdään riittävänä ja asianmukaisena suhteessa niiden tehtäviin.

Kehittämistarpeita kuitenkin tunnistetaan useissa virastoissa. Yhtenä keskeisenä teemana on mittariston ja tiedon laadun parantaminen. Lisäksi joissakin virastoissa tietojohdamisen välineet ja järjestelmät ovat vielä kehitysvaiheessa tai niiden käyttöönotto on viivästynyt, mikä heikentää jonkin verran raportoinnin ajantasaisuutta ja hyödynnettävyyttä.

Toinen yhteinen kehittämiskohde liittyy kustannuslaskentaan ja kustannusvastaavuuden seurantaan. Kaikissa virastoissa laskentamallit eivät ole täysin yhtenäisiä tai läpinäkyviä ja kustannusvastaavuudessa on havaittu puutteita. Raportointia ja laskentakäytäntöjä onkin tarpeen yhdenmukaistaa ja kehittää, jotta ne tukevat paremmin talouden ohjausta ja päätöksentekoa.

Yhteenvedona raportoinnin perusteet ovat hallinnonalalla pääosin asianmukaiset ja tarjoavat hyvän pohjan ohjaukselle ja tulosvastuulle.

Toimenpiteet, joihin kirjanpitoyksikössä tai rahastossa on ryhdyttävä tilinpäätöksen johdosta ja tuloksellisuuden parantamiseksi

Vuoden 2025 tilinpäätösten perusteella virastojen ja rahastojen toiminta on pääosin hyvällä tasolla ja tarjoaa hyvän perustan tuloksellisuuden edelleen kehittämiseksi. Tuloksellisuuden parantamiseksi edellytetään jatkossa lähinnä talouden, tehokkuuden ja toimintatapojen kehittämistä.

Keskeinen yhteinen kehittämialue on talouden hallinta ja kustannusvastaavuus. Useita virastoja kehoitetaan kiinnittämään erityistä huomiota maksullisen toiminnan kannattavuuteen, hinnoittelun läpinäkyvyyteen sekä kustannuslaskennan kehittämiseen. Lisäksi painotetaan tarvetta seurata ja tasapainottaa taloutta tilanteessa, jossa toimintamenorahoitus vähenee. Tämä koskee erityisesti virastoja, joiden toiminta perustuu osin omarahoitteisiin suoritteisiin.

Toinen laajasti esiin nouseva teema on resurssien tehokas kohdentaminen ja tuottavuuden parantaminen. Virastoilta edellytetään priorisointia ja toiminnan tehostamista, jotta kasvaviin tehtäviin voidaan vastata rajallisilla resursseilla. Samalla korostetaan digitalisaation, automaation ja tietojärjestelmähankeiden jatkamista ja hyödyntämistä kustannussäästöjen ja toiminnan sujuvuuden parantamiseksi. Useissa organisaatioissa nähdään, että tuottavuuden parantaminen on välttämätöntä, jotta nykyinen palvelutaso voidaan säilyttää.

Lisäksi yksittäisille virastoille on esitetty kohdennettuja kehittämistoimia. Näihin kuuluvat esimerkiksi mittareiden ja hinnoittelun kehittäminen, raportointikäytäntöjen yhdenmukaistaminen, tietojärjestelmien käyttöönoton varmistaminen sekä henkilöstöresurssien hallinta. Joissakin tapauksissa korostuvat myös riskienhallinnan vahvistaminen ja valmistautuminen tuleviin lainsäädäntö- tai toimintaympäristön muutoksiin.

Toimenpiteet, joihin ministeriö ryhtyy tilinpäätöksen johdosta ja tuloksellisuuden parantamiseksi

Ministeriön rooli korostuu erityisesti ohjauksen kehittäjänä, resurssien turvaajana ja hallinnonalan yhteisten toimintatapojen yhtenäistäjänä. Toimenpiteet painottuvat pääosin koko hallinnonalan tasoisiin kehittämistoimiin.

Keskeinen painopiste on tulosohjauksen ja raportoinnin kehittämisessä. Ministeriö kehittää yhdessä virastojen kanssa tulosohjausjärjestelmiä, mittaristoja ja raportointikäytäntöjä siten, että ne tukevat paremmin vaikuttavuuden arviointia ja tiedolla johtamista. Tavoitteena on varmistaa, että tulostavoitteet ovat selkeitä, vertailukelpoisia ja strategisesti kohdennettuja ja että raportointi tuottaa johdon päätöksenteon kannalta olennaista tietoa.

Toinen keskeinen kokonaisuus liittyy resurssien riittävyyteen ja toimintaedellytysten turvaamiseen. Ministeriö seuraa aktiivisesti virastojen taloudellista tilannetta ja pyrkii tarvittaessa varmistamaan rahoituksen riittävyyttä sekä huomioimaan resurssitarpeet budjetti- ja kehysvalmistelussa. Samalla se korostaa, että tehtävien lisääntyessä ja rahoituksen kiristyessä virastojen on kyettävä priorisoimaan toimintaansa ja parantamaan tuottavuutta.

Ministeriö tukee myös hallinnonalan laajempaa toiminnan kehittämistä, erityisesti digitalisaation hyödyntämisessä ja prosessien tehostamisessa. Yhteistyössä virastojen kanssa kartoitetaan ja edistetään digitalisaation ja tekoälyn mahdollisuuksia palvelutuotannon ja sisäisten prosessien kehittämiseksi. Lisäksi ministeriö edistää virastojen välistä yhteistyötä ja poikkihallinnollisuutta esimerkiksi elinvoimakeskusten toiminnan käynnistämässä ja kehittämisessä.

Yksittäisissä tapauksissa ministeriön toimenpiteet kohdistuvat myös lainsäädännön kehittämiseen, rahoitusrakenteiden tarkasteluun tai erityisiin kehittämishankkeisiin. Ministeriö reagoi tilintarkastuksissa ja arvioinneissa esiin nousseisiin havaintoihin sekä seuraa toimenpiteiden toteutumista osana tulosohjausta. Kokonaisuutena ministeriön toiminta tähtää siihen, että hallinnonalan ohjaus on strategista, yhtenäistä ja ennakkoivaa, ja että se tukee virastojen kykyä saavuttaa tavoitteensa myös muuttuvassa toimintaympäristössä.

Tilinpäätöskannanotoissa esitetyt arviot otetaan huomioon virastojen tulostavoitteiden laadinnassa vuodelle 2027.

Työ- ja elinkeinoministeriön kannanotto ELY-keskusten ja KEHA-keskuksen tilinpäätöksestä vuonna 2025

1. Arvio tuloksellisuudesta ja sen kehityksestä sekä asetettujen tulostavoitteiden toteutumisesta

Työ- ja elinkeinoministeriö on laatinut kannanoton yhteistyössä muiden ohjaavien tahojen kanssa. Ohjaavien tahojen yleisarvio ELY-keskusten tuloksellisuudesta ja tavoitteiden saavuttamisesta on pääosin hyvä. Yleisarvio KEHA-keskuksen tuloksellisuudesta ja tavoitteiden saavuttamisesta on hyvä. ELY-keskukset ja KEHA-keskus osallistuivat aktiivisesti aluehallintouudistuksen ja erityisesti elinvoimakeskusuudistuksen toimeenpanoon ja toteuttivat valtion tuottavuusohjelman mukaisia sopeutustoimia. Talouden epävarmuus ja globaalit geopoliittiset jännitteet vaikuttivat merkittävästi toimintaympäristöön. Heikko suhdanne johti siihen, että yritykset lykkäsivät investointipäätöksiä, työvoiman tarve väheni ja työttömyys lisääntyi. Toimintaympäristön epävarmuudesta, tuottavuusohjelman säästötoimien toimeenpanosta ja aluehallintouudistusten vaatimasta työpanoksesta huolimatta palveluiden taso kyettiin säilyttämään. ELY-keskusten toiminta päättyi vuoden 2025 lopussa ja vuoden 2026 alussa toimintansa käynnistivät kymmenen elinvoimakeskusta sekä Lupa- ja valvontavirasto.

1.1 Toiminnan tuloksellisuus

ELY-keskusten ja KEHA-keskuksen tuloksellisuus jatkui hyvällä tasolla.

1.2 Toiminnan vaikuttavuus

Tulossopimuksessa ELY-keskuksille oli asetettu sekä numeerisia indikaattoreita että sanallisia tavoitteita. ELY-keskusten yhteiskunnallista vaikuttavuutta kuvaavat tulostavoitteet on luokiteltu AVI-ELY-strategian painopisteiden mukaisesti seuraavien neljän ylätason tavoitteen alle

1. Lisäämme elinvoimaa
2. Toteutamme kestävä ja puhdasta siirtymää
3. Edistämme varautumista ja kokonaisturvallisuutta
4. Turvaamme hyvinvointia ja yhdenvertaisuutta

Ne ELY-keskusten ympäristövastuualueiden tehtävät, jotka siirtyivät aluehallintouudistuksen myötä vuoden 2026 alussa Lupa- ja valvontavirastoon, on raportoitu lokakuun 2025 tilanteen mukaisesti.

ELY-keskukset saavuttivat pääosin vaikuttavuuden tavoitteet. Seuraavassa esitetään toimialakohtaiset arviot tavoitteiden toteutumisesta vuonna 2025.

Liikenne- ja viestintäministeriö ja Väylävirasto

Liikenne- ja viestintäministeriön ja Väyläviraston arvion mukaan ELY-keskusten tuloksellisuus pysyi erinomaisella tasolla.

Lisäämme elinvoimaa

- **kestävää kasvua ja saavutettavuutta tukeva liikennejärjestelmä**

Väylänpidon toimenpiteet on kohdistettu asiakastarpeiden ja vaikuttavuuden perusteella. Alemman tietoverkon käytettävyyttä on turvattu ja kuntoa parannettu yksittäisillä kriittisimmillä osuuksilla. Korjausvelka-rahoituksen ansiosta teiden päällystämisiä ja rakenteen parantamisia pystyttiin tekemään myös päätieverkon ulkopuolisilla osuuksilla. Korjauskohteita määritettäessä on kuntotilanteen lisäksi huomi-

oitu parannettavien yhteyksien merkitys elinkeinoelämälle. Useiden toimijoiden kannalta merkityksellistä keskivilkasta tieverkkoa on pystytty parantamaan. Käytössä olleisiin resursseihin nähden työssä on onnistuttu erinomaisesti.

- **tienkäyttäjien tyytyväisyys maanteiden kuntoon kesäkaudella on kasvanut**

Päällystys- ja rakenteen parantamiskohteet on osattu valita vaikuttavasti. Vaikka tavoitetasoa korjausvelkarahoituksen vuoksi nostettiin, tavoite ylitettiin koko maan tasolla. Vaikka tavoitetta ei saavutettu joillakin yksittäisillä alueilla, on tavoite kokonaisuudessaan saavutettu hyvin.

- **tienkäyttäjien tyytyväisyys maanteiden kuntoon talvikaudella on kasvanut**

Teiden talvihoidon onnistumiseen vaikuttavat talven kelit, hoitourakoitsijoiden toimenpiteet ja maanteiden kunto. Vaikka tavoitetta tiukennettiin, se koko maan osalta saavutettiin. Vaikka tavoitetta ei saavutettu joillakin yksittäisillä alueilla, on tavoite kokonaisuudessaan saavutettu hyvin.

Turvaamme hyvinvointia ja yhdenvertaisuutta

- **normaaliolojen turvallisuuden kehittäminen ja aktiivinen seuraaminen**
- **henkilövahinkoon johtaneiden onnettomuuksien määrä maanteilla**

Henkilövahinkoon johtaneita onnettomuuksia maanteilla tapahtui 1361 kpl, mikä on vähemmän kuin ennakoitu taso. Kokonaistuloksen perusteella onnettomuuksien vähentämisen tavoite on saavutettu erinomaisesti.

Onnettomuuksien raportoinnin haasteita ovat poliisin raportoinnin vähentyminen, vakavien onnettomuuksien hidastuminen ja Tilastokeskukselle osoitetut säästötoimet. Onnettomuuksien määrässä on vuosittaista satunnaisvaihtelua.

Maa- ja metsätalousministeriö ja Ruokavirasto

Ruokaviraston arvion mukaan ELY-keskusten tuloksellisuus kehittyi vuonna 2025 pääsääntöisesti myönteiseen suuntaan.

Lisäämme elinvoimaa sekä varautumisen ja kokonaisturvallisuuden edistäminen

- **maaseutu- ja biotalousyritykset ovat kehittäneet toimintaansa CAP-suunnitelman toimenpiteitä hyödyntäen**
- **maatilat hyödyntävät CAP-työkaluja toimintansa uudistamiseksi**
- **ELY-keskukset ovat edistäneet parempien tietoliikenneyhteyksien saatavuutta**

CAP-suunnitelman toimeenpano edistyi hyvin ja numeeriset tavoitteet saavutettiin osin. CAP-suunnitelman toimeenpano käynnistyi asteittain ja hieman suunniteltua myöhemmin, mikä näkyi maksuihin perustuvien mittarien toteumisissa, erityisesti tavoitteessa ”maatilat hyödyntävät CAP-työkaluja toimintansa uudistamiseksi”. Alueelliset tavoitetasot oli asetettu kunnianhimoisesti, mikä osaltaan selittää alhaisia toteumalukuja.

ELY-keskukset edistivät tietoliikenneyhteyksien saatavuutta rahoittamalla laajakaistainvestointeja. Investoinnit eivät vielä realisoituneet siten, että asetettuihin tavoitteisiin olisi päästy. Hankkeita on kuitenkin käynnissä kaikilla alueilla.

Tavoitetta Maaseutu- ja biotalousyritykset ovat kehittäneet toimintaansa CAP-suunnitelman toimenpiteitä hyödyntäen -tulosindikaattorin määrittelyä muutettiin siten, että toteumaan alettiin sisällyttää myös Leader-ryhmien myöntämiä tukia. Koska tulostavoitteiden toteumatietojen raportoinnissa noudatettiin vastaavaa määrittelyä, toteumat nousivat merkittävästi ja tavoitteet saavutettiin lähes kaikilla alueilla.

Turvaamme hyvinvointia ja yhdenvertaisuutta, valvonta on vaikuttavaa ja oikea-aikaista

Maatalouden valvontasuunnitelmat toteutuivat täysimääräisesti ja elintarviketurvallisuuden valvontasuunnitelmat hyvin (93 %).

Opetus- ja kulttuuriministeriö

Opetus- ja kulttuuriministeriön arvion mukaan ELY-keskusten tuloksellisuus kehittyi pääosin myönteiseen suuntaan.

Lisäämme elinvoimaa

Luovien alojen kehittämistä tuettiin verkostoitumalla ja tiedottamisella sekä hyödyntämällä erilaisia rahoitusmuotoja yritysten kasvun ja kehittämisen tukemiseksi.

Keskeisiä toimia ovat olleet Work in Finland -palveluiden markkinointi ja hyödyntäminen, Talent Hub -verkostojen koordinointi, kansainvälisen työvoimatarpeen ennakointi, yritysten aktivointi ja tukeminen kansainvälisessä rekrytoinnissa sekä yhteistyö oppilaitosten ja korkeakoulujen kanssa. Näiden toimien avulla on madallettu työnantajien kynnyksiä kansainväliseen rekrytointiin ja parannettu kansainvälisten osaajien saatavuutta ja pitovoimaa. Tavoitteeseen pääsivät lähes kaikki ELY-keskukset. Pohjois-Pohjanmaalla arvioidaan, että vaikea työllisyystilanne osaltaan vaikutti rekrytointiin ja myös kv. opiskelijoiden työllistymismahdollisuuksiin.

Opetus- ja kulttuuriministeriön näkökulmasta tärkeitä verkostoja ovat olleet mm. Jatkuvan oppimisen ja elinikäisen ohjauksen verkostot sekä kulttuurin ja luovan talouden verkostot. Valtaosa ELY-keskuksista on saavuttanut verkostojen toiminnalle asetetut tavoitteet, jolloin on saatu aktivoitua yritysten kehittämishankkeita ja rahoitushakuja sekä käynnistetty osaamisen ja elinvoiman kehittämiseen tähtäviä hankkeita. Toimenpiteitä toteutettiin mm. TKI-aktivoinnissa ja Talent Boostissa. Luovien alojen kehittäminen on osa toimenpidekokonaisuutta.

TKI-toimintaan liittyvä yritysten, korkeakoulujen ja muiden innovaatiotoimijoiden välinen yhteistyö vahvistui vuonna 2025 kaikilla ELY-alueilla.

Työ- ja elinkeinoministeriö

Työ- ja elinkeinoministeriön arvion mukaan ELY-keskusten tuloksellisuuden kehitys jatkui pääosin myönteisenä ja suurin osa asetetuista tulostavoitteista toteutui.

Lisäämme elinvoimaa-, toteutamme kestävä ja puhdasta siirtymää-, edistämme varautumista ja kokonaisturvallisuutta sekä turvaamme hyvinvointia ja yhdenvertaisuutta

TEM asetti 13 oman toimialan tulostavoitetta, joista kahdeksan oli numeerisia ja viisi sanallisia.

ELY-keskuksille asetettujen numeeristen mittareiden toteumisissa oli tavoitekohtaista vaihtelua. ELY-keskusten liidit muille toimijoille -tavoitteen ylitti neljä ELY-keskusta, muiden osalta tavoitetta ei saavutettu. Syinä olivat Business Finlandin asettamien kriteerien kiristyminen ja Business Finlandin useiden rahoitusinstrumenttien päätyminen. KasvuCRM:ään kirjatut kansainvälistymisneuvonnat saavutettiin hyvin, mutta kaksi ELY-keskusta jäivät asetetusta tavoitteesta.

T&K-toimia sisältävien hankkeiden osuus rahoitusta saaneista yritysten kehittämishankkeista oli yli asetetun tavoitteen. Myös sanallisen tavoitteen osalta tavoite saavutettiin.

ELY-keskuksille asetetut sanalliset mittarit toteutuivat pääosin. Tavoitteet kansanvälistä osaamista hyödyntämällä edistetään yritysten kasvua ja kansainvälistymistä, verkostotyö- ja kumppanuusyhteistyö on alueellisesti ja valtakunnallisesti vaikuttavaa sekä TKI-toimintaan liittyvä yritysten, korkeakoulujen ja muiden innovaatiotoimijoiden välinen yhteistyö on vahvistunut toteutuivat yhtä ELY-keskusta lukuun ottamatta. Yhteistyö- ja seurantakeskustelut tukemassa työllisyysalueiden toimintaa toteutuivat kaikilla ELY-keskusalueilla.

ELY-keskukset ovat kehittäneet aktiivisen tavan toimia työelämän, sen laadun ja tuottavuuden kehittämiseksi valtakunnallisesti ja alueellisissa ekosysteemeissä. Tavoite kotoutuminen ja työllistyminen tapahtuvat nopeasti ja maahanmuuttajien omaa vastuuta lisäävästi toteutui lukuun ottamatta kahta ELY-keskusta. Tavoite alueelliseen yhteistyöhön, kansainvälistä suojelua saavien vastaanottoon ja rinnakkaisyhteiskuntien torjumiseen sekä hyvien väestösuhteiden edistämiseen panostetaan, toteutui lukuun ottamatta yhtä ELY-keskusta.

Ympäristöministeriö

Ympäristöministeriön arvion mukaan ELY-keskusten tuloksellisuuden kehitys jatkui pääosin myönteisenä ja suurin osa asetetuista tulostavoitteista toteutui.

Toteutamme kestäväää ja puhdasta siirtymää-, edistämme varautumista ja kokonaisturvallisuutta- sekä turvaamme hyvinvointia ja yhdenvertaisuutta

Tulostavoitteiden sisältämistä mittareista yksi oli numeerinen ja neljä sanallisia. Pirkanmaan ELY-keskuksella oli lisäksi kaksi numeerista tulostavoitetta, joilla seurataan pilaantuneista maa-alueista johtuvien riskien vähentämistä.

ELY-keskuksille asetettujen numeeristen mittareiden toteumisissa oli tavoitekohtaista vaihtelua. Luonnon-suojelun toteutuksessa ELY-keskukset saavuttivat kokonaistavoitteet, mutta vaihtelu ELY-keskusten välillä oli suurta. Käytettävissä olevat määrärahat rajoittivat toteutusta monessa ELY-keskuksessa ja vapaaehtoisuuden suojelun tarjonta oli suurempaa kuin siihen oli käytettävissä rahaa. Pilaantuneista maa-alueista johtuvien riskien vähentämistä koskevista tavoitteista puhdistuskohteiden määrää koskeva tavoite saavutettiin, mutta selvityskohteiden määrässä jäätin hieman tavoitteista. Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet toteutuvat kuntien ja maakuntien alueidenkäytön suunnitelmissa pääosin hyvin. Kestävän yhdyskuntarakenteen indikaattori (20 as/ha) on kasvanut tavoitteen mukaisesti erityisesti suurimmilla kaupunkiseuduilla.

ELY-keskuksille asetetut sanalliset mittarit toteutuivat pääosin. Luontotyyppien ja lajisuojelun edistämisen tavoitteet toteutuivat. Heikentyneiden elinympäristöjen ennallistamis-, kunnostus- ja hoitotoimet edistyivät pääosin hyvin ja resurssitasoa vastaavasti. Osaamistaso ja tehtävien organisoituminen Helmi-ohjelman toimeenpanossa ovat parantuneet samoin lajitiedon taso on parantunut. Vesien- ja merenhoidon toimenpideohjelmat ovat toteutuneet pääosin hyvin ja toimenpideohjelmien toteutusaste vastasi pääosin asetettua tavoitetta 50–70 %. Varsinais-Suomessa on hallitusohjelman Saaristomereen liittyvien kirjausten johdosta muita alueita kunnianhimoisemmat tavoitteet. Saaristomeren valuma-alueella peltojen kipsikäsittelyn määrät kääntyivät kasvuun, mutta jäivät tavoitteita matalammiksi.

Alueidenkäytön tehtävissä on edistetty kestäväää kasvua vahvistamalla puhtaan siirtymän hankkeiden ennakointia ohjausta, tiivistämällä viranomaisyhteistyötä ja tukemalla hankkeiden yhteensovittamista muun alueidenkäytön kanssa. Hankkeiden eteneminen on nopeutunut ja ennakoitavuus parantunut. Painopiste on ollut edelleen tuulivoimakaavoissa, enenevissä määrin myös aurinkovoimahankkeissa ja yksittäisissä vetyhankkeissa. MAL-kaupunkiseuduilla ELY-keskusten työ on vahvistanut seudullista suunnittelua ja kestäväää kasvua ja MAL-sopimuksen toimenpiteiden toteutusta. Kulttuuriympäristön seurannan tilaa on parannettu, tuettu rakennetun ympäristön kestävyttä, elinkaariajattelua ja korjausrakentamista. Ilmastonmuutoksen hillintä ja siihen sopeutuminen on otettu aiempaa tavoitteellisemmin huomioon edistämällä eheää ja kestäväää liikkumisen edellytyksiä tukevaa yhdyskuntarakennetta erityisesti kaupunkiseuduilla.

Valvonta on vaikuttavaa ja oikea-aikaista

Mittarin avulla tarkastellaan ympäristövalvonnan valvontasuunnitelmiin sisältyvän ympäristönsuojelulain mukaisten valvontaohjelmien toteutumista. Tavoite toteutui täysimääräisesti seitsemässä ELY-keskuksessa ja kaksi ELY-keskusta jäi hieman tavoitteesta. Neljä ELY-keskusta jäi kuitenkin merkittävästi tulostavoitteen toteutumisesta (toteuma 73–90 %), mikä on merkittävä muutos verrattuna vuoteen 2024, jolloin vain yksi ELY-keskus jäi merkittävästi tavoitteesta. Tavoitteesta jäätiin mm. siksi, että joillakin valvontasuunnitelmaan kuuluvilla laitoksilla ei aloitettu toimintaa tai tarkastuksia siirrettiin seuraavalle vuodelle toiminnasta johtuvista syistä. Myös resurssihaasteet vaikeuttivat tarkastusten tekemistä. Määräaikaistarkastusten lisäksi ympäristövalvontaan kuuluu kiinteänä osana toiminnanharjoittajien lomakkeiden käsittely. Ympäristönsuojelun YLVA-järjestelmässä on ollut vuoden 2026 alussa runsaasti käsittelemättömiä asiointeja, kuten kuukausiraportteja, häiriöilmoituksia tai jätevedenpuhdistamoiden suorasiirtolomakkeita. Asioinnit ovat vuodelta 2025 sekä sitä aikaisemmilta vuosilta. Koska ELY-keskusten ympäristövastuualueiden ympäristövalvontatehtävät siirtyivät 1.1.2026 Lupa- ja valvontavirastoon, pyysi YM selvitystä 1.4.2026 mennessä Lupa- ja valvontavirastolta, miksi käsittelyssä on ollut merkittäviä viiveitä.

Hallinnonalojen yhteisesti asettamia tavoitteita

Useiden ohjaavien tahojen yhteinen tavoite vahvasta poikkihallinnollisesta varautumisesta ja kokonaisuurvallisuuden yhteistoiminnasta toteutui pääosin hyvin.

Maa- ja metsätalousministeriö, työ- ja elinkeinoministeriö

Alueiden elinkeinorakenteen monipuolistumisen tavoite toteutui kaupunkialueiden osalta. Liikevaihdon tavoitetason asettaminen oli haasteellista ja myös toteumien raportointiin liittyy epävarmuuksia. Käytännössä toteutuminen raportoidaan hankkeille asetetut tavoitteet, koska varsinaiset toteumat ovat saatavilla pitkällä viiveellä. Näin ollen raportointi on suuntaa antavaa. Tavoitteen saavutti 11 ELY-keskusta ja kolme ELY-keskusta saavutti osittain, yksi jäi alle tavoitteen.

Työ- ja elinkeinoministeriö, ympäristöministeriö

Tavoitteet ilmastotyön vaikuttavuudesta sekä kiertotalouden vauhdittamisesta alueilla toteutuivat hyvin.

Puhtaan siirtymän edistämistä seurattiin neljällä mittarilla. Puhtaan siirtymän investointien määrää yrityksissä on pystytty tukemaan aktiivisella viestinnällä ja yhteistyöllä. Puhtaan energian YVA-prosessien määrään liittyvä tavoite toteutui ELY-keskuksissa vaihtelevasti. Syiksi tavoitteesta jäämiselle on mainittu viivästyneet investointipäätökset, tuuli- ja aurinkohankkeiden kannattavuus- ja lupaepävarmuudet sekä alueelliset rajoitteet. Ennakkoneuvottelutavoitteessa yli puolessa ELY-keskuksista tavoite saavutettiin. Osassa tavoitteista jäätiin pääosin siksi, että YVA-menettelyä edellyttäviä puhtaan energian hankkeita tuli vireille odotettua vähemmän. Puhtaan siirtymän hankkeita on onnistuttu edistämään ennakkollisuuden ja viranomaisyhteistyön kautta hyvin kaikissa ELY-keskuksissa.

Työ- ja elinkeinoministeriö, opetus- ja kulttuuriministeriö

Tavoite yritysten kasvun ja työllistämisen edellytysten vahvistamisesta toteutui kaikissa ELY-keskuksissa. Tavoite talouden uudistumisen sekä työllisyyttä edistävän koulutus- ja osaamistason nostamisesta toteutui yhtä ELY-keskusta lukuun ottamatta.

1.3 Toiminnallinen tehokkuus

Valtakunnallisessa vertailussa osassa suoritteita taloudellisuus ja tuottavuus ovat parantuneen edellisistä vuosista, kun taas osassa suoritteita taloudellisuus ja tuottavuus ovat heikentyneet.

Tuottavuus on parantunut mm. ympäristösopimukset, geenipankkitoimenpiteet, luonnonmukainen tuotanto ja ei-tuotannolliset investoinnit suoritteissa. Tuottavuus ja taloudellisuus ovat parantuneet myös luonnonsuojeluohjelmien toteutus, laadunarvioinnin maastokäynnit ja maaseudun hanke- ja yritystukien maksupäätökset suoritteissa. Tuottavuus ja taloudellisuus ovat heikentyneet mm. eläinten merkinnän ja rekisteröinnin valvonnan tarkastusten, METSO-toteutuksen, talviaikaisen asiakirjavalvonnan, maatilojen aloitus- ja investointitukipäätösten ja yritystukipäätösten suoritteissa.

Ruokavirasto

Maaseudun kehittämisen ja maatalouden tehtävien avainsuoritteet ovat kuvaavia. Talous- ja tuottavuuslukujen vertailussa eri vuosien välillä on huomaitava, että rahoituskauden vaihe vaikuttaa merkittävästi suoritemääriin, eikä tuottavuuden vuosittainen vaihtelu välttämättä kerro muutoksista ELY-keskusten kyvyssä tuottaa palveluita kustannustehokkaasti. Sen sijaan tuottavuus- ja taloudellisuuslukujen vertailu ELY-keskusten ja jatkossa elinvoimakeskusten välillä pitkällä aikavälillä voisi olla tarkoituksenmukaista.

Liikenne- ja viestintäministeriö ja Väylävirasto

Käytössä olevat toiminnalliset tehokkuusmittarit kertovan joiltain osin muusta kuin tehokkuudesta. Esimerkiksi tienpidon hankintojen tilausten kappalemäärät eivät ota kantaa hankinnan kokoon, jolla on yleensä suora vaikutus hankinnan työllistävään vaikutukseen.

Ympäristöministeriö

Ympäristöministeriön tiedot poikkeavat ELY-keskusten tilinpäätökseen ilmoittamista METSO-ohjelman toteutuksen hehtaaritiedoista. ELY-keskukset ovat osin sisällyttäneet mm. korvauksettomia suojelukohteita tilinpäätöksessä ilmoittamiinsa hehtaarimääriin. Ympäristöministeriö tulee tietojen luotettavuuden ja vertailtavuuden varmistamiseksi tarkentamaan elinvoimakeskuksille, mitä METSO-ohjelman toteutuksen raportoitaviin hehtaareihin jatkossa sisällytetään.

1.4 Tuotokset ja laadunhallinta

ELY-keskusten kokonaissuoritemäärät pysyivät pääpiirteissään samalla tasolla kuin aiempina vuosina. Ympäristösopimuksiin liittyvien suoritteiden määrä kasvoi huomattavasti, samoin maaseudun hanke- ja yritystukien maksupäätösten määrä.

Vuonna 2025 ELY-keskuksissa ei toteutettu aiempina vuosina käytössä ollutta palvelutyytyväisyyskyselyä. Kyselystä luopuminen johtui päätöksestä siirtyä asiakaskokemuksen jatkuvaan ja reaaliaikaiseen mittaamiseen, mikä on ollut vielä kehitysvaiheessa.

Alkuvuodesta 2025 toteutetun sidosryhmäkyselyn mukaan ELY-keskusten sidosryhmien kokonaistyytyväisyys on pysynyt hyvällä tasolla.

ELY-keskusten ja KEHA-keskuksen kokonaishenkilötyövuosikertymä pieneni vuoteen 2024 verrattuna 117 henkilötyövuodella. ELY-keskusten toimintamäärärahoihin kohdistuneet sopeutukset johtivat toimintamäärärahalta palkatun henkilöstön henkilötyövuosikertymän laskuun. KEHA-keskuksen toimintamenot on kertomusvuoden alusta alkaen jaettu yleishallinnollisiin ja TEM-toimialatehtäviin.

Henkilötyövuosimäärä laski kaikissa muissa ELY-keskuksissa paitsi Kainuussa ja Etelä-Pohjanmaalla. KEHA-keskukseen henkilötyövuosimäärä kasvoi noin 23 prosentilla. Henkilötyövuosien määrässä suurin muutos oli KEHA-keskuksessa, jossa henkilötyövuosien määrä nousi 160 henkilötyövuodella. Nousu selittyy rekrytoinneilla ja henkilöstön siirtymisillä muista virastoista.

Maksullisen toiminnan valtakunnallinen kustannusvastaavuus vuonna 2025 oli 95 %. Maksulliselle toiminnalle ei ole asetettu varsinaista tulostavoitetta, mutta talousarviossa on merkitty aikaisempien vuosien toteutumien perusteella tuottojen tulostavoitteeksi 9,4 milj. euroa. Vuodelle 2025 julkisoikeudellisille suoritteille on määritelty tavoitteeksi 100 prosentin kustannusvastaavuus.

Yhteisrahoitteisen toiminnan tuotot olivat 11,0 miljoonaa euroa, mikä on 2,9 miljoonaa euroa enemmän kuin edellisvuonna. Tuotot kasvoivat kolmessa ELY-keskuksessa ja KEHA-keskuksessa yhteensä 3,1 miljoonaa euroa, mutta Etelä-Pohjanmaan ja Satakunnan ELY-keskusten tulot laskivat yhteensä 0,2 miljoonaa euroa. Suurin kasvu oli Lapin, Etelä-Savon ja Pirkanmaan ELY-keskuksissa sekä KEHA-keskuksessa, yhteensä noin 2,0 miljoonaa euroa. Tulojen nousu johtui uuden ohjelmakauden hankkeiden käynnistymisestä ja aiempien hankkeiden täysimääräisestä toteuttamisesta.

Ympäristöministeriö

Ympäristö- ja luonnonvarat -vastualueen tehtävillä on ollut merkittävä vaikutus vihreän siirtymän, ilmasto- ja luontotavoitteiden sekä investointien edistämiseen. Vastualueen tuotot olivat 54 % ELY-keskusten kokonaistuotoista (noin 5,64 milj. euroa). Tuotot kasvoivat 14 % edelliseen vuoteen verrattuna. Tuottojen kasvua oli mm. ympäristölupavalvonnan määräaikaistarkastuksissa. Aluehallintouudistuksen vuoksi osa määräaikaistarkastuksista tehtiin aiemmin, jotta ne saatiin laskutukseen vuoden 2025 aikana.

Liikenne- ja viestintäministeriö, Väylävirasto

Liikenteen toimintojen htv-resurssit ovat vähentyneet vuodesta 2024 vuoteen 2025 noin 5 %. Käytännössä tämä näkyy esimerkiksi uusien hankkeiden suunnittelussa ja hankkeiden edistämistä joudutaan lykkäämään henkilöstöresurssivajeen vuoksi. Korjausvelkarahoitus on lisännyt työtä ohjelmoinnin, kilpailuttamisen ja toteutuksen eri vaiheissa. Vaikeasta resurssitilanteesta huolimatta ELY-keskukset ovat pystyneet käyttämään korjausvelkarahoituksen tehokkaasti, minkä ansiosta korjausvelan kasvu on saatu taittumaan.

1.5 Henkisten voimavarojen hallinta ja kehittäminen

Vuosien 2024–2025 aikana valmistellun aluehallintouudistuksen myötä ELY-keskusten henkilöstöstä noin 1900 henkilöä siirtyi elinvoimakeskuksiin, noin 600 henkilöä Lupa- ja valvontavirastoon ja 26 henkilöä Traficomiin 1.1.2026 lukien. Uudistuksen valmistelu ja toimeenpano vaati ELY-keskuksissa ja KEHA-keskuksessa merkittävän resurssien ja henkisten voimavarojen panostuksen. Henkilöstölle järjestettiin muutosvalmennusta sekä valtakunnallisia ja alueellisia infotilaisuuksia sekä ohjeistettiin ja tiedotettiin muutoksista.

1.6 ELY-keskusten erikoistumis- ja keskittämistehtävät

Neljään ELY-keskukseen keskitetyt EAKR:n osarahoittamien välittävän toimien tehtävät hoidettiin pääosin hyvin samoin kuin ESR:n osarahoittamien valtakunnallisten teemojen välittävän toimielimen tehtävät.

Vesien- ja merenhoidossa vesienhoitoalueiden ja merenhoidon koordinaatiotehtävät hoidettiin kiitettävästi. Ympäristöministeriö nostaa erityisenä onnistumisena esille valtakunnallisen tuulivoimaneuvonnan ja uusiutuvan energian lupaneuvonnan tuen, joilla on tuettu ilmastokestävyyttä ja edistetty puhdasta siirtymää toteuttavia uusiutuvan energian hankkeita. Uudenmaan ELY-keskus hoiti Helmi-ohjelman toimeenpanossa keskeisen Kunta- ja järjestö-Helmi-avustushaun ja hankkeiden hallinnon erinomaisesti.

Isännättömien pilaantuneiden alueiden riskien selvittämistä ja puhdistamista edistettiin Pirkanmaan ELY-keskuksessa, mutta tavoitteesta jäätiin, koska tavoitteiden saavuttamista tukeva avustusjärjestelmä jouduttiin aluehallinnon uudistamisen vuoksi sulkemaan elokuussa. Pirkanmaan ELY-keskuksen ilmas-
toerikoistuminen saavutti tavoitteensa.

Liikenteen keskitetyssä asiakaspalvelussa sekä vahingonkorvaus- ja siirtoajoneuvotehtävissä toimintaa on tehostettu automaation ja tietojärjestelmien kehittämisen avulla.

2. Tuloksellisuuden raportoinnin perusteiden asianmukaisuus ohjauksen ja tulosvastuun kannalta sekä kehittämistarpeet

Tilinpäätöksessä ja toimintakertomuksessa on raportoitu asianmukaisesti tulossopimuksessa asetettujen tavoitteiden saavuttamisesta. Tiedot ovat riittävät ja tietojen analysointi sekä mahdollisten poikkeamien syiden erittely on toteutettu asianmukaisesti. Myös toiminnallisen tehokkuuden tiedot on raportoitu riittävällä tasolla.

3. Toimenpiteet, joihin kirjanpitoyksikössä on tarpeen ryhtyä tilinpäätöksen johdosta ja tuloksellisuuden parantamiseksi

Valtiontalouden tarkastusviraston 15.4.2026 päivätyn tilintarkastuskertomuksen mukaan tilinpäätöslaskelmat ja liitetiedot antavat oikean ja riittävän kuvan talousarvion noudattamisesta, kirjanpitoyksikön tuotoista ja kuluista sekä taloudellisesta asemasta. Toiminnallisen tehokkuuden kuvauksesta ei tullut esille olennaista huomautettavaa. Sisäisen valvonnan osalta ei esille tullut olennaista huomautettavaa. Talousarviota ja sitä koskevia olennaisia säännöksiä on noudatettu.

Maksullisen toiminnan kustannusvastaavuudet ovat olleet alhaisia monta vuotta, ja toimenpiteitä maksullisen toiminnan kannattavuuden parantamiseksi on tehty. Kustannusvastaavuuslaskelmien mukaan julkisoikeudellisten suoritteiden alijäämäisyys on pienentynyt edellisvuosista (2025 95 %, 2024 76 %, 2023 82 %, 2022 82 %). Valtion maksuperustelain (150/1992) 6 §:n mukaan julkisoikeudellisesta suoritteesta valtiolle perittävän maksun suuruuden tulee vastata suoritteen tuottamisesta valtiolle aiheutuvien kokonaiskustannusten määrää (omakustannusarvo). Valtioneuvoston asetuksessa (794/2024) on säädetty elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten ja kehittämis- ja hallintokeskuksen suoritteiden maksullisuudesta sekä julkisoikeudellisista suoritteista perittävistä maksuista vuodelle 2025. Maksuasetuksen valmistelussa on laskettu suoritekohtaisia tietoja useammalta vuodelta ja asetuksen muutosten myötä maksut vastaavat paremmin suoritteiden kustannuksia. Toimenpiteet maksullisen toiminnan alijäämäisyyden korjaamiseksi ovat olleet oikeansuuntaisia, mutta jatkossa tulee kuitenkin edelleen kiinnittää huomiota toiminnan kustannusvastaavuuteen.

Kirjanpitoyksikön laskentatoimen osalta tarkastuksessa havaittiin, että KEHA-keskuksella on käytössä valtion yhteinen kustannuslaskentamalli, jota on hyödynnetty maksuasetuksen valmistelussa sekä vuoden aikana tehtävässä kustannusvastaavuuden seurannassa. Tilinpäätöksen maksullisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelma on kuitenkin laadittu kirjanpitoyksikön oman laskentamallin mukaan. Yhteiskustannusten osalta laskentatapa näissä kustannuslaskentamalleissa on erilainen ja tarkastuksen perusteella laskentamallien välinen euromääräinen ero yhteiskustannusten määrässä on olennainen. Tarkastusten suositusten mukaisesti KEHA-kirjanpitoyksikkö tulee hyödyntämään valtion yhteistä kustannuslaskentamallia vuodesta 2026 alkaen johdonmukaisesti maksuasetuksen valmistelussa, seurannassa sekä esitettäessä maksullisen toiminnan tulosta ja kannattavuutta tilinpäätöksen toimintakertomuksella.

Lupa- ja valvontavirastoon 1.1.2026 siirtyneiden ympäristövalvonnan lomakkeiden tarkastaminen tulee tehdä ympäristövalvonnan ohjeen aikataulun mukaisesti. Jos lomakkeita ei pystytä tarkastamaan resursipulan tai teknisen haasteen vuoksi, tulee Lupa- ja valvontaviraston ilmoittaa siitä ympäristöministeriölle.

Vesien- ja merenhoidon toimenpiteiden toteutumisen edistymistä tulee tarkastella ja seurata tarkemmin. Ahti-ohjelmassa on valmisteltu avustettujen hankkeiden yhdenmätty seuranta ja elinvoimakeskustentehtäviin kuuluu koota seurantatietoja. Saaristomeren valuma-alueen Saaristomeren-ohjelman 2024–2027 työsuunnitelman ajankohtaiset toimenpiteet tulee saada toteutukseen. Elinvoimakeskusten tehtävänä on vahvistaa luonnon monimuotoisuutta ja parantaa ympäristön ja vesistön hyvää tilaa sekä edistää ilmastotyötä esimerkiksi EU-rahoituksen ja aluekehityksen puitteissa.

Elinvoimakeskusten keskinäistä sekä elinvoimakeskusten ja Lupa- ja valvontaviraston välistä yhteistyötä edistäviä toimintatapoja on tärkeä tunnistaa ja ottaa käyttöön vuonna 2026.

Elinvoimakeskusten ja KEHA-keskuksen erillismäärärahaseurannassa noudatetaan Valtiokonttorin ohjeita ja valtionhallinnossa käytössä olevaa seurantakohdemallia. Riittävän tarkan seurannan järjestämiseksi käydään tarvittaessa neuvotteluja toimialaohjaajien kanssa.

4. Toimenpiteet, joihin työ- ja elinkeinoministeriö ja muut ohjaavat ministeriöt ja virastot ryhtyvät tilinpäätöksen johdosta ja tuloksellisuuden parantamiseksi

Ohjaavat tahot kehittävät yhteistyössä ja vuorovaikutuksessa elinvoimakeskusten ja KEHA-keskuksen kanssa tulostavoitteita ja tulossopimuksia tukemaan poikkialueellista ja tavoitteellista alueiden elinvoimaisuuden edistämistä elinvoimakeskuksissa.

Ohjaavat ministeriöt kartoittavat mahdollisuuksia elinvoimakeskusten toiminnalliseen kehittämiseen ja toiminnan tehostamiseen sekä tukevat yhteistyössä elinvoimakeskuksia tuottavuusohjelman toimeenpanossa.

Digitalisaation mahdollisuuksia elinvoimakeskusten palvelutuotannon ja sisäisten prosessien tehostamiseksi kartoitetaan, suunnitellaan ja toteutetaan.

Tiina Korhonen
Osastopäällikkö, ylijohtaja

Päivi Blinnikka
Johtava asiantuntija

Error! Unknown document property name.25

1. Arvio tuloksellisuudesta ja sen kehityksestä sekä asetettujen tulostavoitteiden toteutumisesta

Geologian tutkimuskeskuksen (GTK) vuotta 2025 leimasivat geopoliittisen tilanteen ja globaalin toimintaympäristön muutokset. Vuosi oli GTK:lle taloudellisesti ja toiminnallisesti vaativa, mutta se korosti entisestään GTK:n toiminnan merkitystä.

GTK Mintecin tutkimusinfrastruktuurin kehittäminen eteni vuoden 2025 aikana aktiivisesti. Uuden koetehdaskokonaisuuden suunnittelu oli käynnissä, ja toimintavuoden aikana vahvistettu rahoitus mahdollistaa toteuttamisaikataulussa pysymisen. Rakentamisen arvioidaan käynnistyvän syksyllä 2026, ja uuden koetehtaan arvioidaan olevan toiminnassa vuoden 2029 aikana.

Kansallisen mineraalistrategian toimeenpanossa GTK:lla on ollut keskeinen rooli. Kansallisen etsintäohjelman rahoitus ei varmistunut vuoden 2025 aikana, mikä aiheuttaa epävarmuutta mineraalistrategian toimeenpanon näkökulmasta.

GTK:n kansainvälinen toiminta ja asema vahvistuivat vuonna 2025. Yhteistyö EU:n sekä Afrikan ja Keski-Aasian maiden kanssa tuottaa tulosta. EU:n kumppanuusohjelman puitteissa käynnistyivät GTK:n koordinoimat Sambian ja Tansanian maaikkunaprojektit. GTK toimii lisäksi toteuttajana Ugandan, Namibian ja Etelä-Afrikan projekteissa. Keski-Aasiassa GTK johtaa laajaa projektikonaisuutta Kazakstanin, Uzbekistanin, Kirgisian, Tadžikistanin ja Turkmenistanin kanssa.

Vuoden 2025 aikana käynnistetty pilariarviointi avaa valmistuttuaan GTK:lle täysin uusia yhteistyömahdollisuuksia sekä EU:n sisällä että kumppanuusmaissa.

Toimintavuoden aikana GTK jatkoi valtion tilaohjelman mukaisten toimenpiteiden suorittamista.

GTK:n tulorahoitteisen toiminnan tulos oli 21,2 milj. euroa ja vuodelle 2026 siirtyvä määräraha oli 2,58 milj. euroa. Taloudellinen tulos ylitti jälleen edellisvuoden tuloksen. GTK:n oman arvion mukaan vuoden 2025 tulos oli olosuhteisiin nähden hyvä. Ministeriö yhtyy arvioon.

2. Käytettyjen tuloksellisuuden raportoinnin perusteiden asianmukaisuus ohjauksen ja tulostavastuun kannalta sekä kehittämistarpeet

Valtiontalouden tarkastusviraston vuoden 2025 tilintarkastuskertomuksen mukaan GTK on noudattanut talousarviota ja keskeisiä säännöksiä. Toiminnallisesta tehokkuudesta esitettyjen tietojen osalta ei tarkastuksessa tullut esiin olennaista huomautettavaa. Myöskään sisäisen valvonnan osalta ei tarkastuksessa tullut esiin olennaista huomautettavaa.

GTK:n tuntityön hinnasto on muodostettu asianmukaisesti. Otostarkastuksen perusteella voidaan todeta, että GTK:n kustannuslaskenta, hinnoittelu ja kustannusvastaavuus ovat kuvauksien ja haastattelussa saatujen tietojen mukaisia. Suurin osa maksullisesta toiminnasta on projektitoimintaa, joka hinnoitellaan tarjouslaskennan kautta.

Valtiontalouden tarkastusvirasto teki myös joitain havaintoja, jotka vaativat kehittämistoimia. Hinnoittelu ei ole täysin läpi läpinäkyvää kaikkien suoritteiden osalta, koska ne ovat syntyneet pitkän ajan kuluessa kumuloituneen kokemuksen pohjalta.

3. Toimenpiteet, joihin kirjanpitoyksikössä on ryhdyttävä tilinpäätöksen johdosta ja tuloksellisuuden parantamiseksi

Ministeriö jakaa GTK:n näkemyksen, jonka mukaan pienenevä talousarviorahoitus, GTK Mintec -koetehtaan investointikokonaisuus ja kansainvälisen toiminnan kasvutavoitteet haastavat toimintaa merkittävästi lähivuosina. Htv-kertymän (464 htv) pysyessä nykyisellä tasolla on tuottavuutta parannettava. Tämä edellyttää kansainvälisen toiminnan mahdollisuuksien hyödyntämistä sekä onnistumista korkeatasoisen tutkimusrahoituksen saamisessa ja asiakastoiminnan tavoitteissa.

Erityisesti GTK Mintec -koetehtaan investointikustannusten toteutumaa tulee seurata tarkasti.

Ministeriö kehottaa GTK:ta kiinnittämään huomioita hinnoittelun toteuttamiseen siten, että se muuttuvassa toimintaympäristössä varmistaa kannattavuuden.

4. Toimenpiteet, joihin ministeriö ryhtyy tilinpäätöksen johdosta ja tuloksellisuuden parantamiseksi

Ministeriö pyrkii varmistamaan laitoksen toimintaedellytykset turvaavan rahoituksen.

Ministeriö jatkaa GTK:n kunnianhimoisten kehittämishankkeiden edistämistä, GTK:n vahvuuksien esiin tuomista myös kansainvälisesti ja GTK Mintec -koetehtaan toteuttamista. Ministeriö pyrkii edistämään laitoksen tunnettavuutta EU:n kriittisten raaka-aineiden asetuksen yhteydessä ja muussa kansainvälisessä yhteistyössä.

Juhapekka Ristola
Osastopäällikkö, ylijohdaja

Jarkko Vesa
Johtava asiantuntija

Error! Unknown document property name.

Error! Unknown document property name.25

Vuosi 2025 oli Business Finlandille uudistumisen ja muutosten aikaa. T&K-rahoituksen myöntövaltuudet kasvoivat, organisaatiolle valmisteltiin uusi, vuoteen 2030 ulottuva strategia, toteutettiin säästöohjelma, järjestettiin viidet yhteistoiminta- ja muutosneuvottelut sekä valmisteltiin ulkomaanverkoston siirtoa, joka toteutui v. 2026 alusta.

1. Arvio tuloksellisuudesta ja sen kehityksestä sekä asetettujen tulostavoitteiden toteutumisesta

Business Finlandin toiminnan yhteiskunnallisen vaikuttavuuden toteutumista arvioidaan asiakastason vaikuttavuutta kuvaavilla tulostavoitteilla ja ulkopuolisilla vaikuttavuusselvityksillä. Business Finlandin keskeiset keinot vaikuttavuuden aikaansaamiseksi ovat riskiä jakava rahoitus, ohjelmallinen toiminta ja asiantuntijatuki sekä investointien, osaajien ja matkailijoiden hankkiminen Suomeen.

Business Finlandin tuloksellisuus oli pääosin hyvällä tasolla vuodelle 2025 asetettuja tulostavoitteita ja -mittareita tarkastellen.

Talouden kasvun tukeminen -tavoitteen osalta ei ole ollut saatavissa kaikkia keskeisten mittarien toteumatietoja tai mittarin luotettavuus on asetettu kyseenalaiseksi. Business Finlandin T&K-yrityksiä yhdyttävien yhteenkäytävien T&K-panostusten kasvu vuosina 2023–2024 määritellyllä laskentatavalla olisi -2,6 %, mikä vaikutti ristiriitaiselta muuhun saatavilla olevaan tietoon verrattuna ja siksi mittarin luotettavuus on toistaiseksi epävarma. Mittarin lähdetietoja tarkistetaan, mutta uusi laskenta ehtii valmistua vasta tilinpäätöksen jälkeen. Samalla aikavälillä v. 2023–2024 Business Finlandin fokusasiakkaiden T&K-menot kasvoivat kuitenkin 5,7 % ja ekosysteemihankkeissa mukana olevien yritysten T&K-menot 10,5 %. Yleinen T&K-menojen muutos vastaavalla vertailujaksolla 2023–2024 oli 5,9 %.

Lisäksi toisen tavoitteen toteutumisen kannalta keskeisen mittarin toteumaa eli Business Finlandin asiakkaiden viennin kehittymisen vertailua OECD-maiden viennin kehittymiseen, ei tilinpäätöksen valmistumiseen mennessä ollut tietoja vielä käytettävissä. Tilinpäätöksen jälkeen saadun tiedon mukaan Business Finlandin asiakkaiden viennin kasvuprosentin ja OECD-maiden viennin keskimääräisen kasvuprosentin erotus on -1,2 % -yksikköä, eli tavoitetta (1,1 %) ei aivan saavutettu. Toteuma (-1,2 % -yksikköä) tarkoittaa sitä, että BF-asiakkaiden vienti kasvoi +5,16 %, mutta OECD:n vienti kasvoi vielä paremmin eli +6,36 %.

Muiden keskeisten tulostavoitteiden osalta tavoitteet on saavutettu hyvin; käynnissä oleviin ekosysteemi-kokonaisuuksiin kytkettyjä kumppanuushankkeita on vuoden aikana käynnistynyt paljon ja rahoitettujen ekosysteemisaloitteiden kumppaniorganisaatioiden määrä (231 kpl) ylitti tavoitteen reilusti. Ulkomaisten investointien arvioitu työllistävyys vuonna 2025 ylitti tavoitetasoa (1003 työpaikkaa), jota voidaan epävakaa maailmantilanteen takia pitää erinomaisena. EU-neuvontapalveluja käytti 18,9 % fokusasiakkaista, jääden hieman tavoitteesta (20 %). EU-ohjelmien avoinna olleet hakuaiheet eivät ole parhaalla mahdollisella tavalla sopineet asiakasyritysten suunnitelmiin.

Koronapandemian ja sitä seuranneiden matkustusrajoitusten hellitettyä rekisteröityjen ulkomaisten yöpymisten määrä on toipunut tasaisesti. Tilinpäätöksessä olleen ennakkotiedon jälkeen saadun Tilastokeskuksen tiedon mukaan kansainväliset matkailutulot 3557 milj. euroa olivat melko lähellä tavoitetasoa (3885 milj. euroa).

Tavoitteessa toteutettiin vuodesta 2012 alkaen toiminnassa ollut Tutkimuksesta liiketoimintaa TUTL/Research to Business (R2B) -välineen arviointi. R2B tähtää uuden tutkimukseen perustuvan liiketoiminnan rakentamiseen yliopistoissa ja tutkimuslaitoksissa, jotta julkisen tutkimuksen panoksista saataisiin parempi taloudellinen hyöty. Arvioinnin mukaan R2B täyttää tärkeän rahoitusaukon Suomessa ja nopeuttaa

merkittävästi tutkimustulosten viemistä markkinoille: 78 % osallistujista raportoi R2B-rahoituksen kiihdyttäneen kaupallistamista omassa projektissaan. Arvioinnin tulokset osoittavat, että R2B:llä on vahva lisäarvo tutkimusideoiden kaupallistamiselle ja startup-yritysten synnylle.

Kilpailukyvyyn edistäminen osaamista vahvistamalla -tavoitteen osalta mittaritavoite saavutettiin: Kumppanuusmaiden kansalaisten osuus kaikista ensimmäisistä myönteisistä työperäisistä oleskeluluvista oli 29,2 % vuonna 2025, eli tavoite (27 %) ylitettiin. Work in Finlandin toimilla on edistetty yritysten ja muiden työnantajien kyvykkyyttä rekrytoida kumppanuusmaista mm. yhdistämällä työnantaja eettisiin rekrytointikumppaneihin, jakamalla tietoa kumppanuusmaiden rekrytointimarkkinasta ja osajatarjonnasta sekä osaajille kohdennetulla maakuvaviestinnällä.

Tavoitteessa arvioitiin kaksi missiota: Zero Carbon (ZCF) ja Digital Native Finland (DNF). Arvioinneissa tarkasteltiin missioiden edistystä, vaikuttavuutta ja strategista merkitystä sekä siihen liittyvien ohjelmien ja kampanjoiden toteutusta. ZCF paransi Business Finlandin sisäistä yhteistyötä, vähensi ohjelmasiiloja ja vahvisti globaalia suuntautumista. Ulkoinen viestintä selkeytyi ja verkostot vahvistuivat. Strateginen toimeenpano kärsi kuitenkin johdon tuen puutteesta, riittämättömistä resursseista sekä käytännön työkalujen rajallisuudesta. Erityisesti Business Finlandin TKI-rahoitus ja vihreän siirtymän investoinnit olivat merkittäviä (noin 500 mil. euroa vuosina 2022–2025). Käyttäytymismuutoksia ja systeemiä vaikutuksia oli saavutettavissa, mutta arvioinnin mukaan ne edellyttävät pitkäjänteistä työtä. Rajalliset resurssit korostavat tarvetta selkeälle priorisoinnille.

Kestävän kehityksen edistäminen -tavoitteen osalta vuoden 2025 tulostavoite saavutettiin: Business Finlandin rahoituksesta 58 % kohdistuu projekteihin, joissa edistetään vähintään yhden ilmasto- ja vähähii-lisyyssuunnan toteutumista (tavoite 45 %). Teemaan osuu useita veturi- ja co-innovation -hankekoko-naisuuksia sekä Decarbonized Cities Finland -ohjelma.

Päämääräselvityksessä arvioitiin Business Finlandin onnistumista sen kestävä kehityksen strategisessa tavoitteessa. Arvioinnin kohteena oli erityisesti Business Finlandin tutkimus- ja kehitysrahoitus (t&k-rahoitus). Arvioinnin mukaan kestävyys on noussut suomalaisissa yrityksissä keskeiseksi kilpailukykyteki-jäksi. Business Finland on vauhdittanut kehitystä rahoittamalla siihen liittyvää T&K-työtä sekä rakenta-malla verkostoja. Business Finlandin rahoitus on alentanut t&k-toiminnan riskiä ja nopeuttanut mm. kes-tävien ratkaisujen teknologisia kokeiluita ja pilotointia, kiertotalousmallien kehittämistä ja tukenut vähä-hiilisen liiketoiminnan edistämistä.

Business Finlandin *toiminnan kustannustehokkuutta* kuvaava rahoitustyön kokonaiskustannus myönnet-tyä rahoitusta kohden oli 2,1 %, joka jäi tavoitteesta (2,8–3,0). Muutosta selittää erityisesti rahoitusval-tuuksien merkittävä kasvu vuonna 2025. Myönnetyn rahoituksen määrä vuonna 2025 oli 1 097 milj. eu-roa (v. 2024: 636 milj. euroa). Kustannustehokkuuden käänköpuolena ja riskinä on, että asiakastyölle ja sitä kautta asiakaskokemukselle jää entistä vähemmän aikaa. Tämä voi heikentää toiminnan vaikutta-vuutta samanaikaisten toimintamenoleikkausten kanssa.

Digitalisaation edistämisen -tavoitteen osalta Business Finland loi pohjan digitransformaatiolle, joka on yksi uuden strategian muutoshankkeista ja joka tähtää mm. tekoälyn tehokkaaseen hyödyntämiseen. Business Finland uudisti businessfinland.fi-palvelualueen, mikä mahdollistaa tulevaisuudessa turvallisen ja kohdennetun digitaalisen asiakasohjauksen sekä skaalautuvan tekoälyn hyödyntämisen. Digitaalinen MyBF-työkalu otettiin laajasti käyttöön mm. start-up ja pk-yritysten asiakasohjauksen automatisoinnissa, uusien asiakkaiden aktivoinnissa, ajanvaraustoiminnallisuuden kehittämisessä ja CRM-integraatiossa. *Tiedolla johtamisen* ja tietojohdamisen kyvykkyksiä vahvistettiin mm. hyötyohjautuvan ja ketterän tie-dolla johtamisen kehittämisen kautta.

Toiminnallinen tuloksellisuus näkyy asiakaspalautteessa. Tärkeimmät asiakaskokemuksen mittarit pysyivät hyvällä tasolla, mikä osoitti Business Finlandin toiminnan ja palveluiden sekä kyvyn vastata asiakkaiden tarpeisiin pysyneen hyvällä tasolla Business Finlandin muutostilanteesta huolimatta. Asiakkaiden suosittelemuus oli +67 (tavoite 62). *Henkilöstön työhyvinvointi ja johtaminen paranee* -tavoitteessa henkilöstön tyytyväisyyttä mitattiin ensimmäistä kertaa valtion henkilöstötutkimuksella. Kyselyn kokonaistulos vastaa viisiportaisella asteikolla toteumaa 3,7 (3,03 asteikolla 1–4), mikä ylittää asetetun tavoitteen 3,5. Tyytymättömyyttä ovat aiheuttaneet jatkuvat organisaatiomuutokset ja organisaation koettu monimutkaisuus sekä siihen liittyvä päätöksenteon epäselvyys.

2. Käytettyjen tuloksellisuuden raportoinnin perusteiden asianmukaisuus ohjauksen ja tulosvastuun kannalta sekä työ- ja elinkeinoministeriön kanta kehittämistarpeisiin

Innovaatorahoituskeskus Business Finlandin tilinpäätös ja toimintakertomus kattavat riittävällä tavalla Business Finland -kokonaisuuden eri toiminta-alueet. Tulostavoitteiden toteutumisesta on raportoitu perustuen tulosopimuksessa asetettuihin tavoitteisiin ja mittareihin. Tunnusluvut vertailutietoineen on esitetty kolmelta vuodelta. Toimintakertomuksessa ja tilinpäätöksessä on myös analysoitu tavoitteiden saavuttamiseen ja saavuttamatta jäämiseen liittyviä tekijöitä. Myös toiminnallisen tehokkuuden tiedot on raportoitu riittävällä tasolla.

Kansallisten T&K-rahoituksen tavoitteiden toteutumisen näkökulmasta keskeisen tulostavon eli Business Finlandin T&K-yrittäjäasiakkaiden yhteenlaskettujen T&K-panostusten laskentamenetelmän luotettavuutta tulee parantaa ja saattaa ajan tasalle.

3. Toimenpiteet, joihin Innovaatorahoituskeskus Business Finlandissa on ryhdyttävä tilinpäätöksen johdosta ja tuloksellisuuden parantamiseksi

Valtiontalouden tarkastusvirasto on antanut 14.4.2026 Innovaatorahoituskeskus Business Finlandin tilintarkastuskertomuksen vuodelta 2025. Tilinpäätöksen, sisäisen valvonnan sekä talousarvion ja sitä koskevien keskeisten säännösten noudattamisen osalta ei tilintarkastuskertomuksessa ole huomautettavaa.

Tilinpäätöksen mukaan Business Finlandin sisäisen valvonnan tila on kohtuullisella tasolla, ja sisäinen valvonta on pääosin asianmukaisesti järjestetty, vaikka yksittäisiä puutteita on havaittu. Panostusta sisäisen valvonnan kehittämiseen ja riskienhallintaan tulee edelleen jatkaa sekä sisäisten rakenteiden kehittämisen että ulkoisen toimintaympäristön muutosten vuoksi, huomioiden myös mahdolliset RRF-tarkastusten suositukset. Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toimenpiteitä tarkastellaan edelleen säännöllisesti osana tulosohjausta.

Henkilöstötavoitteisiin liittyviä toimia on kattavasti kuvattu tilinpäätöksessä. Niihin liittyvien indikaattoreiden säilymistä hyvällä tasolla toimintamenosäätöistä ja organisaatioon kohdistuneista muutospaineista ja toteutuksen epävarmuudesta huolimatta on pidettävä myönteisenä. Ministeriö pitää tärkeänä varmistaa hyvinvoinnin ja työtyytyväisyyden säilymistä korkealla tasolla sekä toisaalta panostaa organisaation tehtävien priorisointiin ymmärtäen, että valtionhallinnon tuottavuustoimenpiteistä aiheutuu näihin edelleen painetta vuonna 2026.

4. Toimenpiteet, joihin ministeriö ryhtyy tilinpäätöksen johdosta ja tuloksellisuuden parantamiseksi

Business Finlandin tulosopimuksen ja tulostavoitteiden tarkistamisessa vuodelle 2027 otetaan huomioon vuoden 2025 toiminnasta tilinpäätöksen pohjalta tehdyt havainnot, esille tulleet kehittämistarpeet ja tässä tilinpäätöskannanotossa esitetyt näkökohdat.

Juhapekka Ristola
Osastopäällikkö, ylijohdaja

Mika Pikkarainen
Neuvotteleva virkamies

Työ- ja elinkeinoministeriön kannanotto Kilpailu- ja kuluttajaviraston tilinpäätöksestä vuonna 2025

Kilpailu- ja kuluttajaviraston (KKV) strategisena tavoitteena on tuottaa mahdollisimman suurta yhteiskunnallista lisäarvoa kuluttajille ja kansantaloudelle. KKV:n tuottama yhteiskunnallinen lisäarvo syntyy kilpailuvas- tuualueen, kuluttajavastuualueen ja vaikutusarviointiyksikön työstä, jota muut viraston yksiköt toiminnallaan tukevat ja mahdollistavat.

1. Arvio tuloksellisuudesta ja sen kehityksestä sekä asetettujen tulostavoitteiden toteutumisesta

Resurssipaineiden keskellä KKV teki tietoisia valintoja vaikuttavuuden vahvistamiseksi. KKV:n uusi strate- gia, jota valmisteltiin yhteistyössä henkilöstön kanssa syksyn 2025 aikana, valmistui alkuvuodesta 2026. Strategia nojaa kolmeen keskeiseen painopisteeseen. Ensinnäkin virasto kohdentaa toimintaansa yhä selkeämmin sinne, missä vaikutukset kilpailun toimivuuden ja kuluttajien aseman kannalta ovat suurim- mat. Toiseksi virasto vahvistaa huippuosaamisen yhteisöä, jossa osaaminen uudistuu suunnitelmallisesti. Kolmanneksi virasto panostaa tekoälyn hyödyntämiseen työn tukena vaikuttavuuden ja tuottavuuden parantamiseksi.

Kilpailuvalvonnan painopiste vuonna 2025 oli edelleen markkinoiden rakenteissa ja menettelyissä, joilla on ratkaiseva vaikutus kilpailun toimivuuteen ja pitkän aikavälin tuottavuuteen. Kuluttaja-asiamiehen valvontatyössä painottuivat ilmiöt ja menettelyt, jotka aiheuttavat kuluttajille merkittävää haittaa ja ta- loudellisia menetyksiä. Kuluttajaneuvonnan kysyntä ylitti edelleen selvästi palvelukyvyyn. Yhä useampi kuluttaja hyödynsi verkkopalveluja ja itsepalvelukanavia asian selvittämisessä, mikä tukee neuvonnan vaikuttavuutta. Vaikutusarviointiyksikön tutkimusteemoissa korostuivat yhteiskunnallisesti merkittävät ja ajankohtaiset markkinoiden toimivuuteen ja sääntelyyn liittyvät kysymykset.

KKV on saavuttanut tulossopimuksessa eri osa-alueille asetetut tulostavoitteet.

Tulostavoitteet on asetettu valtion tulosohjauksella mukaisesti strategisina tavoitteina, joiden saavut- taminen edellyttää viraston toiminnan jatkuvaa kehittämistä.

Työ- ja elinkeinoministeriön ja KKV:n välisessä tulossopimuksessa sovittujen yksittäisten tulostavoittei- den osalta voidaan lisäksi todeta seuraavaa.

KKV tuottaa yhteiskunnallista lisäarvoa kansantaloudelle ja kuluttajille -tulostavoite on toteutunut. Si- dosryhmäkyselyn perusteella sidosryhmien arvio KKV:n kyvystä tuottaa lisäarvoa yhteiskunnalle on kor- kea (4,1/5). Kullekin viraston toiminnolle on määritely oma rooli tämän lisäarvon tuottamisessa sekä periaatteet, joiden avulla vaikuttavuutta kohdennetaan ja vahvistetaan.

KKV tuottaa yhteiskunnallista lisäarvoa kansantaloudelle ja kuluttajille -tulostavoite on toteutunut kilpai- luasioiden vastuualueella kilpailuvalvonnan, kartellivalvonnan, yrityskauppavalvonnan, kilpailuneutrali- teettivalvonnan sekä hankintojen valvonnan eri valvontatoimin. Kuluttaja-asioiden vastuualueella tulos- tavoite on saavutettu valvontatoimin (ml. valmentava valvonta), kuluttajapolitiikan vaikuttamistoimin, avustustoiminnolla (yksittäisen kuluttajan avustaminen, ryhmävalitus, ryhmäkanne) sekä matkapaket- tien vakuusvalvonnalla. Viraston vaikutusarviointiyksikkö on tuottanut tietoa markkinoiden toimivuu- desta ja eri sääntelyvaihtoehtojen vaikutuksista poliittisen päätöksenteon ja lainsäädäntötyön tueksi.

Henkilöstön vahvaa asiantuntijuutta koskevan tulostavoitteen osalta KKV on jatkanut osaamisen kehiti- tämisen organisointia ja systematisointia ja tehostanut koulutuspanosten keskittämistä. Koko viraston

tasoiset koulutukset on keskitetty KKV Akatemian ja KKV Taitotalon alle. KKV:n kehityshankkeet ovat linittyneet tiiviisti valtion henkilöstöstrategian tavoitteisiin kuten osaamisen uudistamiseen, uusien työtapojen hyödyntämiseen mm. tekoälyä hyödyntäen, ihmislähtöiseen johtamiseen sekä kokonaisvaltaisen työhyvinvoinnin edistämiseen. Henkilöstölle on järjestetty kilpailu- ja kuluttaja-asioiden vastuualueiden substanssikoulutusta sekä luento- ja keskustelutilaisuuksia kilpailun taloustieteestä ja ajankohtaisista kuluttajateemoista. Sidosryhmäkyselyn perusteella sidosryhmien arvio KKV:n henkilöstön asiantuntijuuden vahvuudesta on korkea (4,1/5).

Vuonna 2025 digitalisaation kehittämisessä painopiste oli tekoälyn hallitussa hyödyntämisessä, digitaalisten palveluiden ja prosessien tukemisessa sekä digitaalisen turvallisuuden vahvistamisessa. Kehittämistä toteutettiin vaiheittain siten, että uudet ratkaisut tukivat viraston perustehtäviä ja loivat edellytyksiä pitkäjänteiselle toiminnan kehittämiselle.

Hallinnonalan yhteisten dTEM-ohjelman tavoitteiden ja linjausten toteutumisen sekä digitaalisia valmiuksia koskevat tulostavoitteen saavuttamiseksi KKV on toteuttanut muun muassa tekoälyn hyödyntämistä viraston toiminnassa, kehittänyt digitaalisia palveluja ja prosesseja sekä digitaalista turvallisuutta, edistänyt digitaalisten palvelujen kustannusten optimointia sekä kehittänyt tietojohdamista.

Työtyytyväisyyskyselyn tulokset olivat kokonaisuudessaan erittäin hyvät ja kokonaistyötyytyväisyys säilyi korkealla tasolla (3,46/4 HenkilöstöBaro). Työhyvinvoinnin tukeminen on keskeinen osa viraston strategian mukaista johtamista. Vuoden 2025 aikana virastossa on panostettu muun muassa yhteisöllisyyden vahvistamiseen hybridityössä niin virastotasolla kun yksiköissä.

2. Käytettyjen tuloksellisuuden raportoinnin perusteiden asianmukaisuus ohjauksen ja tulostavastuun kannalta sekä kehittämistarpeet

Tilinpäätös ja toimintakertomus sisältävät kattavan raportoinnin KKV:n toiminnasta ja tulostavoitteiden toteuttamiseksi tehdyistä toimista sekä toiminnassa havaituista poikkeamista. Tilinpäätös ja toimintakertomus antavat työ- ja elinkeinoministeriölle riittävät tiedot tulostavastuun kannalta.

Valtiontalouden tarkastusvirastolla ei ollut tilintarkastuskertomuksessaan olennaista huomautettavaa KKV:n toiminnasta toimintavuonna 2025. Valtiontalouden tarkastusvirasto on tarkastuksen perusteella todennut, että KKV on noudattanut talousarviota ja sitä koskevia keskeisiä säännöksiä.

3. Toimenpiteet, joihin Kilpailu- ja kuluttajaviraston on ryhdyttävä tilinpäätöksen johdosta ja tuloksellisuuden parantamiseksi

KKV:n tulee kiinnittää erityistä huomiota taloutensa ja henkilöstömääränsä kehitykseen. KKV:n tulee myös kiinnittää huomiota maksullisen toimintansa kustannusvastaavuuteen ja ryhdyttävä tarvittaviin toimiin kustannusvastaavuuden parantamiseksi.

Viraston tulee edelleen seurata kuluttajaneuvontapalveluiden saatavuutta ja mahdollista ruuhkautumista.

Muilta osin tilinpäätös ei anna erityistä aihetta toimenpiteisiin. Viraston toiminnan kehittämistä ja strategian toimeenpanoa on syytä jatkaa viraston lakisäätteisten tehtävien tuloksellisen suorittamisen varmistamiseksi.

4. Toimenpiteet, joihin ministeriö ryhtyy tilinpäätöksen johdosta ja tuloksellisuuden parantamiseksi

Työ- ja elinkeinoministeriö seuraa KKV:n taloudellisen tilanteen kehittymistä. Ministeriö seuraa myös neutraliteettivalvonnan täytäntöönpanon intensiteetin kehittymistä asiaa koskevan hallitusohjelmakirjauksen näkökulmasta.

Työ- ja elinkeinoministeriö kehittää tulosohjaus- ja raportointijärjestelmää yhteistyössä KKV:n kanssa huomioiden valtiovarainministeriön johdolla tehtävä tulosohjauksen kehittämistyö.

Jan Hjelt
Osastopäällikkö, ylijohdaja

Sari Alho
Neuvotteleva virkamies

Työ- ja elinkeinoministeriön kannanotto Patentti- ja rekisterihallituksen tilinpäätöksestä vuonna 2025

Patentti- ja rekisterihallitus edistää teknistä ja taloudellista kehitystä ja yhteisöllistä toimintaa Suomessa ja kansainvälisesti.

1. Arvio tuloksellisuudesta ja sen kehityksestä sekä asetettujen tulostavoitteiden toteutumisesta

Patentti- ja rekisterihallitus on pääosin saavuttanut tulossopimuksessa asetetut tavoitteet kaikkien tavoitealueiden osalta. Tavoitteet on asetettu strategisina tavoitteina, jotka edellyttävät viraston toiminnan jatkuvaa kehittämistä.

Patentti-, tavaramerkki- ja rekisteritoimintojen asiakaspalvelua ja tietojärjestelmien kehittämisen osalta todetaan, että toimintojen eri osa-alueille asetetut tavoitteet on pääosin saavutettu. Patentit ja tavaramerkit tulosalueella luotiin toimintamalli, jolla hyödynnetään systemaattisesti jatkuvan parantamisen käytäntöjä. Tämä on parantanut virtaustehokkuutta ja parantanut muutoinkin käsittelyprosessi. Yhdistysasioissa otettiin käyttöön palvelulupaukset, samoin kuin automaattinen rekisteröinti. Rekisteritoimintojen tietopalvelujärjestelmän uudistusta on jatkettu, sähköinen asiointipalvelu on laajasti käytössä ja huoneistotietojärjestelmän edellyttämät muutokset on toteutettu. Digitilinpäätöksen käyttöönottoa ja tilinpäätöstaksonomioiden päivytystä on edistetty, samoin kuin tehty useita järjestelmämuutoksia digitilinpäätökseen ja kestävyysraportointiin liittyen.

Yritysten digitaalisen taloushallinnon verkoston ja rahanpesun torjunnan osalta todetaan, että PRH käynnisti vuoden 2025 alussa yritysten digitaalisen taloushallinnon verkoston ja yhteiskehittämisen koordinaation. Yrityksen digitalous -hankkeen että rahanpesun torjuntaa koskeviin hankkeisiin liittyvistä toimituksista on raportoitu yhteistyössä työ- ja elinkeinoministeriön ja valtiovarainministeriön kanssa.

Valvontatehtävien osalta todetaan, että PRH aloitti kaupparekisteri-ilmoituksen laiminlyöntimaksun ja tilinpäätöksen myöhästymismaksujen määräämisen. Säätiö- ja tilintarkastusvalvonnan viestintää on tehostettu.

Asiakaskeskeisyyden osalta todetaan, että asiakaskeskeisyyden kypsyyden mittaamisen kehitystoimet jatkuvat. Chatbot-palvelussa otettiin käyttöön laaja kielimalli. Puhebotin käyttäminen puhelinvaihteen puhelujen ohjaamiseen ei olisi ollut kustannustehokasta, eikä sitä toteutettu.

Digitalisaation osalta todetaan, että digitalisaation edistämistä koskevat tulostavoitteet turvallisuuden ja käyttäjätyytyväisyyden edistämisessä sekä digitalisaatioon liittyvien kustannusten optimoinnissa toteutuivat pääsääntöisesti. Varallaolomallin käyttöönotto siirtyi vuodelle 2026 ja taloudelliset vaikutukset optimoinnista realisoituvat vaiheittain vuodesta 2026 alkaen. Sähköisen vireillepanon osuus oli 93,6 % (vuoden 2024 toteuma 93,3 %).

Tekoälyn hyödyntämisen osalta todetaan, että vuoden 2025 aikana toteutettiin pakollinen yleiskoulutus sekä muita koulutuksia, laadittiin Tekoälyn käytön tavoitteet ja periaatteet -dokumentti sekä tekoälyn hallintamalli ja vakiinnutettiin PRH:n tekoälyfoorumien toimintamalli.

Tiedonhallinnan ja tiedolla johtamisen osalta todetaan, että BI-järjestelmän hankinta ja käyttöönotto kilpailutettiin ja työ valitun toimittajan kanssa on käynnissä. BI-järjestelmään siirtymistä on valmisteltu eri tavoin. Tulostavoitteen mukaista tasoa ei kuitenkaan saavutettu yhteistyön aloituksen viivästyttyä hankintamenettelyyn liittyvien syiden vuoksi. Samoin tietojohdamisen strategisten linjausten tekeminen siirtyi vuodelle 2026. Tietämyksenhallinnan nykytilan kartoitus on tehty.

Henkilöstövoimavarojen osalta todetaan, että tilikauden aikana on sovittu toimitilojen tiivistämisestä maaliskuussa 2026 yhteen kerrokseen aikaisemmasta kolmesta. Tällä saavutetaan noin miljoonan euron

vuotuinen säästö. Vuonna 2025 luotiin uusi työkykyjohtamisen malli, henkilöstösuunnittelussa ollaan siirtymässä strategisempaan ja vaikuttavampaan toimintamalliin. Työttytyväisyys oli korkealla (3,32/4) ja työkyky (8,38/10) hyvällä tasolla.

Toiminnallisen tehokkuuden sekä tuotostenhallinnan osalta todetaan, että suoriteryhmäinen kustannusvastaavuus oli kokonaisuutena 84,3 %. Suurimmista suoriteryhmistä kaupparekisteri ylsi kustannusvastaavuuteen (108,2 %), sen sijaan patentti jäi merkittävästi sen alle (78,3 %). Asiakastytyväisyyden tavoitteet saavutettiin (4,1/5). Käsittelyaikojen osalta tavoitteet pääosin saavutettiin ja ylitettiin. Erityisesti sähköisten edustamisilmoitusten toteutunut käsittelyaika (1 pv) ylitti merkittävästi tavoitteen (3,0 pv), samoin kuin määräajassa tehdyt uutuus- ja patentoitavuustutkimukset (toteuma 91,5 %, tavoite 85 %). Vain sähköisten perustamisilmoitusten käsittelyaika (toteuma 8,9 pv, tavoite 8,0 pv) jäi tavoitteesta. Tähän vaikutti selvästi edellisvuodesta kasvanut ilmoitusmäärä.

2. Käytettyjen tuloksellisuuden raportoinnin perusteiden asianmukaisuus ohjauksen ja tulosvastuun kannalta sekä kehittämistarpeet

Tilinpäätöksessä raportoidaan asianmukaisesti tulossopimuksessa asetettujen sanallisten tavoitteiden saavuttamiseksi tehdyistä toimenpiteistä sekä sanallisten ja numeeristen tavoitteiden saavuttamisesta. Tilinpäätöksessä raportoidaan tulossopimukseen sisältyviä tunnuslukuja laajemmin toiminnan eri osaluista ja viraston sisäisesti asetettujen tavoitteiden toteutumisesta ja viraston strategian toimeenpanosta. Tämä on ministeriön näkökulmasta toivottavaa myös jatkossa.

Tietojen analysointi ja mahdollisten poikkeamien syiden erittely on toteutettu asianmukaisesti. Tilinpäätös antaa kattavan kuvan Patentti- ja rekisterihallituksen toiminnasta ja taloudesta ja luo hyvän pohjan tulosohjaukselle.

Valtiontalouden tarkastusvirasto toteaa vuotta 2025 koskevassa tilintarkastuskertomuksessa, että talousarviota ja sitä koskevia keskeisiä säännöksiä on noudatettu. Tilintarkastuskertomuksen mukaan liitteellä 12 on esitetty määräraharave yhteensä 2,7 miljoonaa euroa liian suurena. Määräraharave on koskenut vuokratavuita. Muilta osin tilinpäätöslaskelmat ja liitetiedot antavat oikeat ja riittävät tiedot (oikean ja riittävän kuvan) talousarvion noudattamisesta sekä kirjanpitoyksikön tuotoista ja kuluista sekä taloudellisesta asemasta valtion talousarviosta annetun lain mukaisesti.

3. Toimenpiteet, joihin Patentti- ja rekisterihallituksessa on ryhdyttävä tilinpäätöksen johdosta ja tuloksellisuuden parantamiseksi

Valtiontalouden tarkastusviraston tilintarkastuskertomuksessa esiin tuodun johdosta työ- ja elinkeinoministeriö on pyytänyt Patentti- ja rekisterihallitukselta selvityksen. Patentti- ja rekisterihallituksen on kiinnitettävä erityistä huomiota vuokratavuiden esittämiseen ottaen huomioon, että valtiontalouden tarkastusvirasto on kiinnittänyt huomiota vastuiden esittämiseen myös vuoden 2024 tilinpäätöstä koskien

Patentti- ja rekisterihallituksen talous on pysynyt toistaiseksi vakaana. Julkisoikeudellisten suoritteiden kustannusvastaavuudesta (budjetoitu tavoite 91 %, toteuma 89 %) jäätin kuitenkin merkittävästi, vaikka edelliseen vuodeen nähden kustannusvastaavuus parani 2 %-yksikköä. Patentti- ja rekisterihallituksen on edelleen kiinnitettävä erityistä huomiota talouden tasapainon ylläpitämiseen ja ryhdyttävä tarvittaessa toimenpiteisiin tasapainon varmistamiseksi. Erityisesti on kiinnitettävä huomiota keinoihin, joilla varmistetaan nettobudjetoitujen Patentti- ja rekisterihallituksen tulosalueiden kustannusvastaavuus. Valtion talousarviorahoituksen vähentyessä on myös varmistettava välttämättömien järjestelmähankkeiden toteutus. Liiketaloudellisten suoritteiden kustannusvastaavuus laski merkittävästi (88 %). Hinnittelussa tulisi kiinnittää huomiota kustannusten kattamisen lisäksi liiketaloudelliseen toimintaan liittyvään tuotovaateeseen.

Muilta osin tilinpäätös ei anna aihetta erityisiin toimenpiteisiin.

4. Toimenpiteet, joihin ministeriö ryhtyy tilinpäätöksen johdosta ja tuloksellisuuden parantamiseksi

Työ- ja elinkeinoministeriö kehittää edelleen yhteistyössä Patentti- ja rekisterihallituksen kanssa tulosohjausta ja raportointia hyödyntäen valtiovarainministeriön johdolla kehitettävää tulosohjaussovellusta. Lisäksi työ- ja elinkeinoministeriö kehittää yhteistyössä Patentti- ja rekisterihallituksen kanssa viraston rahoituksen rakennetta.

Edelleen yhteistyössä Patentti- ja rekisterihallitus kanssa työ- ja elinkeinoministeriö selvittää lainsäädäntömuutostarpeita osana sopeuttamistoimia.

Jan Hjelt
Osastopäällikkö, ylijohtaja

Jyri Oksanen
Erityisasiantuntija

Työ- ja elinkeinoministeriön kannanotto Turvallisuus- ja kemikaaliviraston tilinpäätöksestä vuonna 2025

Turvallisuus- ja kemikaaliviraston (Tukes) lakisääteisenä tehtävänä on valvoa ja edistää tuotteiden, palveluiden ja teollisen toiminnan turvallisuutta ja luotettavuutta. Virastolle säädettyihin tehtäviin kuuluu lisäksi kuluttaja-, kemikaali- ja kasvinsuojeluaineiden turvallisuuden valvonta ja edistäminen. Lisäksi virasto huolehtii myös pätevyyden toteamisjärjestelmästä (akkreditointi) sekä vastaa malminetsintään ja kaivostoimintaan liittyvistä viranomaistehtävistä.

1. Arvio tuloksellisuudesta ja sen kehityksestä sekä asetettujen tulostavoitteiden toteutumisesta

Laajat maailman- ja Euroopan laajuiset muutokset heijastuivat Tukesin toimintaan ja valvontakenttään toimintavuonna 2025. Teknologinen kehitys, digitalisaatio, energia-alan murros ja yritysten liiketoimintamallien sekä kaupankäynnin tapojen muutokset muuttavat toiminnan turvallisuusriskejä ja edellyttävät myös Tukesilta kykyä vastata muutoksiin tuloksellisesti.

Toisaalta valtiontalouden kiristymisestä johtuva Tukesin resurssien huomattava pienentyminen, samanaikaisesti lisääntyvät erilaiset kansalliset ja kansainväliset turvallisuusuhat sekä näköpiirissä olevat sekä jo olemassa olevat uudet EU-sääntelyyn perustuvat lakisääteiset tehtävät aiheuttavat kasvavan riskin Tukesin toimialueiden turvallisuustason heikkenemiseen.

Tukes on pääosin saavuttanut tulossopimuksessa eri osa-alueille asetetut tulostavoitteet. Tulostavoitteet on asetettu valtion tulosohjausmallin mukaisesti strategisina tavoitteina, joiden saavuttaminen edellyttää viraston toiminnan jatkuvaa kehittämistä.

Tukesin palvelukyky sekä suoritteiden ja julkishyödykkeiden laatu ovat asiakastyytyväisyyden perusteella korkealla tasolla. Asiakastyytyväisyyden kokonaisarvosana on ollut 4,0/5 vuonna 2025 toteutetun asiakastutkimuksen perusteella. Asiakastutkimukseen vastanneet pitivät Tukesin toimintaa vaikuttavana (4,1 asteikolla 1–5) ja luotettavana (4,2 asteikolla 1–5). Asiakkaat myös kokivat tuleensa tasa-arvoisesti ja syrjimättömästi kohdelluiksi (4,5 asteikolla 1–5). Myös kehityskohteet on tutkimuksen perusteella asianmukaisesti tunnistettu.

Tulossopimuksessa sovittujen yksittäisten tulostavoitteiden osalta voidaan lisäksi todeta seuraavaa.

Toimintavuoden aikana Tukes lisäsi valvonnan vaikuttavuutta suunnitelmallisella viestinnällä ja viestintäteemoilla sekä tuottamalla erilaisia viranomaistietoon pohjautuvia koosteita. Tukes myös kehitti verkkosivustojensa sisältöä asiakaslähtöisesti ja jatkoi ilmoitus- ja lupaprosessiensa kehittämistä.

Tukes jatkoi tiedon hyödyntämisen edellytysten kehittämistä. Toimintavuoden aikana järjestettiin koko henkilöstölle suunnattuja tiedon analysointia koskevia koulutuksia sekä käynnistettiin vuoden 2024 aikana valmistuneiden tiedon laatuksien käyttöönotto. Vuoden 2025 aikana myös uudistettiin tiedonhallintamalli sekä tarkennettiin tiedon käyttöön, hyödyntämiseen ja ylläpitoon liittyneitä vastuita. Tietoon liittyvien roolien ja vastuiden toimeenpanoa jatketaan vuonna 2026.

Valmentavan valvonnan tulostavoitteen toteuttamista on jatkettu asiakasrajapinnassa muun muassa erilaisin koulutus- ja viestintäkeinoin. Asiakkaiden osaamistarpeiden tukemiseksi julkaistiin Tukes Kampus -oppimisympäristö toukokuussa 2025.

Yhteistyötä ja ammattitaitoa koskeva tulostavoite on toteutettu muun muassa tukemalla ministeriöitä sekä kansallisissa säädöshankkeissa että EU-säädöshankkeissa sekä lisäämällä kansallisten markkinavalvontaviranomaisten yhteistyötä. Vuonna 2025 markkinavalvontaviranomaisten yhteistyössä merkittävin tehtävä oli kansallisen markkinavalvontastrategian laatiminen vuosille 2026–2029.

Osana työyhteisön ja osaamisen kehittämisen tavoitteen toteuttamista Tukesissa on viety läpi kaksi strategista painopisteprojektia ("Teemme yhdessä ja ammattitaitoisesti" sekä "Toimimme valmentavasti").

Asiakaslähtöisyyttä koskevan tulostavoitteen saavuttamiseksi Tukes on käynnistänyt vuoden 2024 alussa osana strategiansa toimeenpanoa kaksivuotisen asiakaslähtöisyyden edistämiseen liittyvän kehittämissuunnitelman. Ohjeita, toimintatapoja ja järjestelmiä asiakkaiden neuvomiseksi ja sujuvan palvelun varmistamiseksi on kehitetty.

Vastuullisen toiminnan edistämisen tulostavoitteen osalta Tukes on jatkanut sekä oman että valvonnan kohteiden vastuullisuuden kehittämistä ja tukemista. Vuonna 2025 Tukes julkaisi neljännen vastuullisuusraporttinsa sekä julkaisi vuonna 2025 Tukesin hankintaohjetta vastuullisuuden näkökulmasta täydentävän Vastuulliset hankinnat -ohjeen. Tukes myös toteutti päivitetyn ympäristöohjelmansa mukaisia toimenpiteitä.

Henkisten voimavarojen hallintaa osoittava henkilöstön kokonaistyötyytyväisyys oli Tukesissa vuonna 2025 varsin hyvällä tasolla (3,1/4). Luvun vertailtavuutta aiempiin vaikeuttaa arviointiasteikon muuttuminen (vuoden 2024 toteuma 3,7/5), mutta voidaan arvioida kokonaistyötyytyväisyyden hieman parantuneen edellisvuodesta. Tukesissa on panostettu henkilöstön koulutukseen ja osaamisen kehittämiseen.

2. Käytettyjen tuloksellisuuden raportoinnin perusteiden asianmukaisuus ohjauksen ja tulostulosten kannalta sekä kehittämistarpeet

Tilinpäätös ja toimintakertomus sisältävät kattavan raportoinnin Tukesin toiminnasta ja tulostulosten toteuttamiseksi tehdyistä toimista sekä toiminnassa havaituista poikkeamista. Tilinpäätös ja toimintakertomus antavat ministeriölle riittävät tiedot tulostulosten ohjauksen kannalta.

Valtiontalouden tarkastusvirastolla ei ollut tilintarkastuskertomuksessaan olennaista huomautettavaa Tukesin toiminnasta toimintavuonna 2025. Valtiontalouden tarkastusvirasto on tarkastuksen perusteella todennut, että Tukes on noudattanut talousarviota ja sitä koskevia keskeisiä säännöksiä.

3. Toimenpiteet, joihin Turvallisuus- ja kemikaaliviraston on ryhdyttävä tilinpäätöksen johdosta ja tuloksellisuuden parantamiseksi

Tukesin tulee kiinnittää erityistä huomiota taloutensa ja henkilöstömääränsä kehitykseen sekä resurssiansa mahdollisimman tehokkaaseen ja riskiperusteiseen kohdentamiseen. Tukesin tulee edelleen kiinnittää huomiota maksullisen toimintansa kustannusvastaavuuden paranemiseen ja ryhtyä tarvittaviin toimiin kustannusvastaavuuden parantamiseksi.

Tukesin tulee jatkaa digitalisointi- ja tietojärjestelmähankkeita ja huolehtia, että hankkeilla saavutetaan kustannussäästöjä.

Muilta osin tilinpäätös ei anna erityistä aihetta toimenpiteisiin. Viraston toiminnan kehittämistä ja strategian toimeenpanoa on syytä jatkaa viraston lakisääteisten tehtävien tuloksellisen suorittamisen varmistamiseksi.

4. Toimenpiteet, joihin ministeriö ryhtyy tilinpäätöksen johdosta ja tuloksellisuuden parantamiseksi

Työ- ja elinkeinoministeriö seuraa Tukesin taloudellisen tilanteen kehittymistä. Työ- ja elinkeinoministeriö, yhdessä muiden Tukesia ohjaavien ministeriön kanssa, kiinnittää edelleen huomiota Tukesille mahdollisesti esitettävien uusien tehtävien ja nykyisten tehtävien laajentumisen arviointiin sekä näihin liittyvien riittävien resurssien turvaamiseen ja valvonnan riskiperusteisuuden kehittämiseen.

Työ- ja elinkeinoministeriö jatkaa Tukesin digitalisointi- ja tietojärjestelmähankeiden kehityksen ja vaikutusten seurantaan.

Työ- ja elinkeinoministeriö kehittää tulosohjaus- ja raportointijärjestelmää yhteistyössä Tukesin ja Tukesia ohjaavien muiden ministeriöiden kanssa huomioiden sekä valtiovarainministeriön johdolla tehtävä työ että Tukesin ulkopuolisen arvioinnin suositukset.

Jan Hjelt
Osastopäällikkö, ylijohdaja

Eriika Melkas
Hallitusneuvos

Työ- ja elinkeinoministeriön kannanotto Energiaviraston tilinpäätöksestä vuonna 2025

Energiaviraston tehtävänä on valvoa ja edistää sähkö- ja maakaasumarkkinoiden toimintaa sekä tukea ilmastotavoitteiden saavuttamista.

1. Arvio tuloksellisuudesta ja sen kehityksestä sekä asetettujen tulostavoitteiden toteutumisesta

Yhteiskunnallinen vaikuttavuus

Energiavirastolle on asetettu yhteiskunnalliseen vaikuttavuuteen liittyviä tulostavoitteita, jotka liittyvät mm. energian tuotannon ja käytön kehittämiseen laaja-alaisesti, verkkopalvelujen hinnoitteluun, sähkömarkkinoiden tehokkaaseen toimintaan sekä digitaalisiin palveluihin. Lisäksi virastolle on asetettu yhteiskunnallisia vaikuttavuustavoitteita, joka liittyvät toimintaan kasvihuonekaasujen päästökauppaviranomaisena sekä uusiutuvan energian ja energiatehokkuuden edistämisessä.

Vuoden 2024 alussa voimaan tulleita sähkö- ja maakaasuverkkoyhtiöiden hinnoittelun kohtuullisuuden arvioinnin valvontamenetelmiä on käsitelty markkinaoikeudessa vuonna 2025. Viraston vahvistamien menetelmien keskeinen tavoite on ollut yhtiöiden kustannusvastaavuuden parantaminen siten, että tarvittavat investoinnit saadaan tehtyä. Markkinaoikeus antoi loppuvuodesta 2025 ratkaisunsa sähkö- ja maakaasuverkkoyhtiöiden hinnoittelun kohtuullisuutta vuosina 2024–2031 koskevien valvontamenetelmien osalta, jossa se hylkäsi kaikki yhtiöiden valitukset. Asian pointti jatkuu yhtiöiden valitusten takia korkeimmassa hallinto-oikeudessa.

Yleisen päästökauppajärjestelmän (ETS1) osalta viraston tehtävät ovat vuonna 2025 painottuneet neljännen päästökaupukauden toimeenpanoon. Lisäksi taakanjakosektorin fossiilisen polttoaineen jakelua koskevan päästökaupan (ETS2) piiriin kuuluvien toimijoiden päästöjen tarkkailu- ja raportointivaatimukset käynnistyivät vuoden 2025 alussa. Virasto vastaanotti yli 80 ETS2 päästölupahakemusta keväällä 2025 ja hakemusten käsittely jatkui koko vuoden.

Viraston asiantuntijat ovat olleet mukana uusiutuvan energian direktiivin (RED III) toimeenpanon valmistelun kansallisissa ja kansainvälisissä työryhmissä. Lisäksi viraston asiantuntijat ovat olleet mukana talousvyyhykkeelle myönnettävien merituulen hyödyntämislupien ja tieliikenteen infrastruktuurituen tarjouskilpailuiden ja jakeluvälvoitteen joustomekanismien suunnittelussa ja valmistelussa sekä sääntelyn valmistumisen jälkeen käynnistäneet toimeenpanon.

Virasto sai huhtikuussa 2025 päätökseen neuvottelut uusista jaksoa 2026–2035 koskevista energiatehokkuussopimuksista. 146 yritystä ja 23 julkisen alan toimijaa ilmoitti sopimukseen liittymisestä.

Muita vuoden 2025 aikana viraston keskeisillä tehtäväalueilla tapahtuneita yhteiskunnallisesti merkittäviä asioita on kuvattu yksityiskohtaisesti Energiaviraston vuotta 2025 koskevassa toimintakertomuksessa.

Energiaviraston yhteiskunnallisen vaikuttavuuden panos on ollut vuonna 2025 kokonaisuutena arvioiden hyvä.

Toiminnallinen tehokkuus

Energiavirastolle on asetettu toiminnalliseen tuloksellisuuteen liittyviä tulostavoitteita, jotka kuvaavat toiminnan tehokkuutta ja tuottavuutta, taloudellisuutta sekä digitalisaatiota ja tiedon hyödyntämistä.

Energiamarkkinoiden valvonnan ja edistämisen taloudellisuuden osalta vuodelle 2025 asetettua tavoitetta (sähkö- ja maakaasuvalvonnan toimintakulut per sähkön ja maakaasun kulutus <0,0059 c/kWh) ei aivan saavutettu mutta tunnusluku kuitenkin parani edellisvuodesta. Tunnuslukua paransi erityisesti toimintakulujen pieneneminen. Sähkö- ja maakaasumarkkinoiden valvonnan ja edistämisen toimintakulut laskivat edellisvuodesta noin neljä prosenttia.

Päästökaupan hallinnoinnin toimintakustannukset päästökaupan piiriin kuuluvaa laitosta kohden nousivat edellisvuoteen verrattuna. Lisäys johtuu viraston päästökauppaan liittyvien tehtävien lisääntymisestä.

Virasto tietojohdaminen kehittyi, kun virasto toteutti TEM-hallinnonalan digikypsyysarvion ja laati sen pohjalta omat analyysinsä kehityksen suunnasta ja tasosta. Tiedonhallinnan rakenteet saivat aiempaa jäsentyneemmän muodon päivitetyn tiedonhallintamallin myötä.

Julkisoikeudellisten suoritteiden kustannusvastaavuusprosentti on vaihdellut vuosittain ja oli 88 % vuonna 2025 (81 % vuonna 2024). Kustannusvastaavuuden kolmen vuoden keskiarvo on 83 %. Uusi työ- ja elinkeinoministeriön asetus Energiaviraston maksullisista suoritteista tuli voimaan 1.1.2026. Useiden suoritteiden hinnat ovat korottuneet, joten maksullinen toiminta saadaan mahdollisimman kustannusvastaavaksi vuodesta 2026 alkaen.

Toiminnalliselle tehokkuudelle asetettuja tulostavoitteita ei kaikilta osin täysin saavutettu, mutta kokonaisuutena arvioiden toiminnallinen tehokkuus on ollut vuonna 2025 hyvällä tasolla. Myöskään vuotta 2025 koskevassa tilintarkastuksessa ei toiminnallisesta tehokkuudesta esitettyjen tietojen osalta tullut esiin olennaista huomautettavaa.

Tuotokset ja laadunhallinta

Energiavirastolle on asetettu viraston kaikille toimintasektoreille tuotoksiin ja laadunhallintaan liittyviä tulostavoitteita, jotka virasto on täyttänyt kokonaisuutena arvioiden hyvin.

Tuotoksia on kuvattu laadullisesti yksityiskohtaisella tasolla Energiaviraston vuotta 2025 koskevassa toimintakertomuksessa. Toimintakertomuksessa on myös esitetty vertailutietoa esim. viraston eri toimintojen suoritelmääristä ja kustannuskehityksestä.

Viraston onnistumista asiakastyössä mitataan sidosryhmätutkimuksella. Energiavirasto osallistui loppuvuodesta 2025 *Luottamus & Maine* -tutkimukseen jatkona aiempien vuosien tutkimuksille (edellinen tehtiin 2023). Uusimmassa kyselyssä saavutettiin kautta aikojen korkein viraston tulos 3,29. Parannusta aiempiin vuosiin oli erityisesti johdon, vastuullisuuden ja vuorovaikutuksen osa-alueilla.

Henkisten voimavarojen hallinta ja kehittäminen

Vuonna 2025 virastossa tehtiin sisällöltään täysin uudistunut henkilöstöbarometri valtion yhteisellä Tutka-työkalulla. Yhteisarvosana työtyytyväisyydestä vuonna 2025 oli 3,34. Koska sisältö muuttui vanhasta kyselystä merkittävästi, ei vertailua edellisiin vuosiin voida luotettavasti tehdä. Kuitenkin barometrin tulkintaohjeiden mukaan viraston tilanne on huipputasoa. Heikoin tilanne (keskiarvo alle 3) on organisaation eri työyhteisöjen välisessä yhteistyössä sekä henkilöstön osaamisen uudistumisen aktiivisessa edistämisessä. Vahvuudet (keskiarvo yli 3,5) sen sijaan ovat merkityksellinen työ, omana itsenä oleminen työyhteisössä, oman osaamisen hyödyntäminen, työyhteisön turvallisuus ajatuksien ja ideoiden jakamisessa sekä arvostava vuorovaikutus.

Viraston henkilöstövoimavarojen käytön haasteena on perinteisesti ollut lisääntyvien tehtävien ja resurssien yhteensovittaminen. Viraston tehtävät ovat usean vuoden ajan lisääntyneet EU-taustaisen ja myös kotimaisen energiapoliittisen ohjauksen lisääntyessä. Viraston tehtävien täyttämisen edellyttämien henkilöresurssien varmistaminen säilyy haasteena myös jatkossa. Erityistä haastetta viraston toimintaan tuovat valtiontalouden säästötavoitteet, joiden kohdistumiseen myös Energiaviraston rahoitukseen viraston on varauduttava.

2. Käytettyjen tuloksellisuuden raportoinnin perusteiden asianmukaisuus ohjauksen ja tulosvastuun kannalta sekä ministeriön kanta

Energiaviraston toiminnan raportointi on ollut riittävää ja virasto on niukasta budjettirahoituksesta huolimatta pyrkinyt systemaattisesti vastaamaan sille asetettuihin tulostavoitteisiin. Tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen raportointi on kattanut tulosopimuksen kaikki osa-alueet. Tulostavoitteiden toteutuminen ja poikkeamat tavoitteista on raportoitu ministeriön näkökulmasta asianmukaisesti.

Valtiontalouden tarkastusviraston tilintarkastuksessa vuodelta 2025 ei ole ilmennyt huomautettavaa. Tilintarkastuskertomuksessa todetaan, että tarkastuksen perusteella talousarviota ja sitä koskevia keskeisiä säännöksiä on noudatettu, eikä tarkastuksessa ole sisäisen valvonnan osalta tullut esiin olennaista huomautettavaa.

3. Toimenpiteet, joihin Energiaviraston on ryhdyttävä ja joihin ministeriö ryhtyy tilinpäätöksen johdosta ja tuloksellisuuden parantamiseksi

Ministeriö toteaa Energiaviraston saavuttaneen sille asetetut keskeiset vaikuttavuus- ja tuloksellisuustavoitteet kokonaisuutena arvioiden hyvin. Energiavirasto on toiminut hallinnonalan strategisten tavoitteiden ja tulosopimuksessa sovittujen strategisten tavoitteiden mukaisesti.

Valtiontalouden tarkastusviraston antamassa, Energiaviraston vuoden 2025 toimintaa koskevassa tilintarkastuskertomuksessa ei ole esitetty huomautettavaa viraston toiminnasta. Energiaviraston tulee kuitenkin huomioida tilintarkastajan vuosiyhteenvedossa mainitut ja viraston johdon tietoon saatetut asiat.

Valtionhallinnon säästötavoitteet ovat tuoneet ja tuovat jatkossakin myös Energiavirastolle erityistä tehtävien ennakointi-, suunnittelu- ja organisointivastuuta. Mahdollisten säästöjen vaikutuksista viraston toimintaa on tarpeen keskustella alkusyksyn välitulosneuvottelussa ja varsinaisessa tulosneuvottelussa vuoden lopulla. Virasto tekee jatkossakin yhteistyötä tulosohjaavan osaston kanssa budjetti- ja kehysvalmisteluissa riittävien resurssien turvaamiseksi. Ministeriö seuraa tilannetta ja mahdollisuuksien mukaan esittää lisäresursseja virastolle.

Yhteiskunnallisen vaikuttavuuden osalta viraston kanssa on sovittu, että virasto ja ylijohtaja viestivät aktiivisesti ajankohtaisista ja erityisesti yhteiskunnallista huomiota saavista asioista.

Riku Huttunen
Osastopäällikkö, ylijohtaja

Markku Kinnunen
Neuvotteleva virkamies

Työ- ja elinkeinoministeriön kannanotto Valtiontakuurahaston tilinpäätöksestä vuonna 2025

Valtiontakuurahaston (VTR) tarkoituksena on kattaa valtion vastuulla olevasta vienninrahoitustoiminnasta aiheutuvia tappiota. Vuoden 2025 loppuun voimassa olleen valtiontakuurahastosta annettu lain (444/1998) mukaan valtiontakuurahastosta katettiin Finnvera Oyj:n vientitakuu- ja erityistakaus-toiminnasta syntyneet sellaiset tappiot, joita ei kyetty kattamaan Finnvera Oyj:n taseessa olevilla kyseisen toiminnan aiemmilta vuosilta kertyneillä voittovaroilla. Vuoden 2026 alusta voimaan tullessa valtion erityistoiminnasta ja sen järjestämisestä annetussa laissa (1458/2025) kumottiin mainittu valtiontakuurahastosta annettu laki ja talousarvion ulkopuolinen valtiontakuurahasto jatkaa toimintaansa vuoden 2026 alusta voimaan tulleen lain (1458/2025) mukaisesti: Valtiontakuurahastosta katetaan myös Suomen Vientiluoton vienninrahoitustoiminnan tappiot, edellyttäen että tappioita ei kyetä kattamaan Finnveran ja Suomen Vientiluoton taseessa olevilla vienninrahoitustoiminnasta kertyneillä voittovaroilla. Valtiontakuurahasto on työ- ja elinkeinoministeriön alaisuudessa toimiva valtion talousarvion ulkopuolinen rahasto.

Työ- ja elinkeinoministeriön Valtiontakuurahastosta vastaava ohjausyksikkö ei ole asettanut rahastolle tulostavoitetta rahaston toiminnan teknisen luonteen sekä rahaston ja Finnvera Oyj:n välisen työnjaon takia. Tulostavoitteiden asettaminen sekä niiden toteutumisen mittaaminen ja seuranta vientitakuu- ja erityistakaus-toiminnan osalta tehdään Finnvera Oyj:n rahoitustoiminnalle.

Valtiontakuurahaston varat koostuvat Finnveran edeltäjäorganisaatioiden toiminnasta kertyneistä ylijäämistä, rahaston takaisinperintäsaamisten tuotoista ja kertyneestä takaisinperinnästä sekä yhtiöstä tai valtion talousarviosta rahastoon siirretyistä varoista. Rahaston varat ovat osa valtion yleistä kassavarantoa, jonka hoitamisesta vastaa Valtiokonttori. Rahaston pääoma sijoitetaan osana valtion yleistä kassahallintoa. Rahaston pääoman sijoittamisesta saatavia tuottoja ei tulouteta rahastoon, minkä takia rahaston pääoman tuotolle ei ole asetettu tavoitetta.

Rahaston kirjanpitoon ja tilinpäätökseen sovelletaan valtion talousarviosta annettua lakia (423/1988). Työ- ja elinkeinoministeriö vahvistaa rahaston talousarvion johtokunnan esityksestä. Valtioneuvosto vahvistaa rahaston tilinpäätöksen työ- ja elinkeinoministeriön esityksestä.

1. Arvio tuloksellisuudesta ja sen kehityksestä sekä tulostavoitteiden toteutumisesta

Tilikauden 2025 toiminta ja tulos

Vientitakuu- ja erityistakauskanta oli vuoden 2025 lopussa 23,1 mrd. euroa. Vastuukanta kasvoi edellisen vuoden lopusta 1,9 mrd. euroa. Vientitakuukannasta yritysvastuiden osuus oli vuoden 2025 lopussa 20,3 miljardia euroa, pankkivastuiden osuus 0,5 miljardia euroa ja suvereenivastuiden osuus 0,1 miljardia euroa. Nostettua vastuuta oli 14,5 miljardia euroa ja nostamatonta (ml. tarjoukset) 8,5 miljardia euroa.

Suurimpia yksittäisiä vastuumaita ovat Yhdysvallat, Suomi, Saksa ja Chile. Vastuukannasta 82 prosenttia sijoittuu vähäriskisiin ns. korkean tulotason maihin ja 18 prosenttia poliittisen riskin maihin (OECD maa-luokat 1–7). Luvuista on vähennetty suojausten vaikutukset.

Toimialoista telakoiden ja varustamoiden osuus oli vuoden 2025 lopussa 54 prosenttia, metsävastuiden osuus 14 prosenttia ja televastuiden osuus 11 prosenttia. Vientitakuuvastuiden voimakas nousu vuodesta 2014 lähtien on johtunut pääosin telakoiden saamista suurista risteilijätalauksista, joiden rahoitukseen Finnvera on osallistunut. Suurin osa näistä tilauksista sijoittuvat ajallisesti usealle vuodelle telakan rakennuskapasiteetin mukaan, ennen kuin alukset rakennetaan. Tästä syystä erityisesti aluskanta on kas-

vanut voimakkaasti. Suuret yksittäiset vastuut tai vastuiden toimiala- ja maakeskittymät luovat myös riskikeskittymiä. Merkittävimmän yksittäisen keskittymän muodostaa telakka- ja varustamosektori, joka säilyy suurimpana myös tulevaisuudessa. Suuria riskejä tai riskikeskittymiä pyritään suojaamaan aina mahdollisuuksien mukaan.

Vastuista 39 prosenttia oli parhaimmissa ns. investointitason riskiluokissa AAA – BBB- ja loput muissa riskiluokissa BB+ – D. Vuoden 2024 loppuun verrattuna vientitakuiden riskiluokkajakauma on pysynyt lähes samana.

Riskien suojausta hoidetaan aiempaan tapaan muiden vientitakuulaitosten ja yksityisten vakuutusyhtiöiden kanssa tehdyillä jälleenvakuutus sopimuksilla, joilla vakuutusyhtiöt ottavat osan luottoriskistä kantakseen. Sopimusten laskettu mahdollinen maksimikorvaus oli vuoden 2025 lopussa n. 1,8 miljardia euroa, joka kattaa noin 12 prosenttia nostetusta vastuukannasta.

Suuret riskikeskittymät, epävarmuus maailman taloudellisesta ja poliittisesta kehityksestä sekä yksittäiset suurten yhtiöiden tapahtumat vaikuttavat vientitakuuportfolion riskitasoon. Mahdolliset tappio-odotukset lyhyellä aikavälillä ovat keskittyneet muutamaasi yksittäisiin yhtiöihin risteily- ja telakkatoimialalta. Vuonna 2025 Finnvera myönsi vientitakuuta Ukrainaan 52 miljoonaa euroa.

Finnveran vientitakuuvaluuden enimmäismäärä vuoden 2025 loppuun on 38 mrd. euroa, johon sisältyy 12 mrd. euron erityisriskinoton takausvaluutus. Uuden Finnveraa koskevan lainsäädännön (1458/2025) mukaan valuudet ovat jatkossa vientirahoituksen osalta enintään 40 miljardia euroa. Erityisriskinottona myönnettyä rahoitusta saa Finnveran rahoituksen 50 miljardin euron kokonaisvaluusmäärästä olla enintään 20 miljardia euroa.

Nostetun vastuukannan riskitaso ES 99,5 % riskiluvulla mitattuna oli 1,5 mrd. euroa, joka ylittää valtiontakuurahaston pääomat (1,1 mrd. euroa) vuoden 2025 lopussa.

Tilanteessa 31.12.2025 valtiontakuurahastolla on varoja 1 117 milj. euroa, joista 349 milj. euroa on sidottu 4.2.2021 tehdyn rahastomaksupäätöksen myötä syntyneen velan maksamiseen Finnveralle. Rahastomaksu on valtiontakuurahastolain säännösten mukaan palautusvelvollisuuden alainen suoritus ja Finnvera on palauttanut valtiontakuurahaston johtokunnan esityksen ja 30.1.2026 omistajapäätöksen mukaisesti tilikaudelta 2025 rahastositoumuksen täysimääräisesti. Tämän päätöksen myötä 349 milj. euron rahastomaksuvelka poistuu valtiontakuurahaston kirjanpidosta vuonna 2026.

Finnveran taseen vienti- ja erityistakaustoiminnan rahastossa oli vuoden 2025 lopussa varoja 613 milj. euroa. Finnvera Oyj:n valtiontakuurahastolain mukaisen toiminnan tulos vuonna 2025 oli 66 miljoonaa euroa tappiollinen johtuen siitä, että toiminnan tulosta rasitti valtiontakuurahastolle tehty kertaluonteinen 349 milj. euron rahastomaksusitoumuksen palautus.

Valtiontakuurahaston 2025 tulos oli 23 231 635,91 euroa ylijäämäinen, edellisen vuoden tulos oli 5 084 613,89 euroa ylijäämäinen.

Tilikauden ylijäämä oli 23,2 milj. euroa, kun talousarviossa tuloksen ennustettiin muodostuvan 2,6 milj. euroa ylijäämäiseksi. Tämä merkittävästi ennakoitu positiivisempi tulos on seurausta ennen kaikkea takaisinperintäsaamisten arvonkorotuksista. Irakin vakautussopimussaamisten arvostus nostettiin 10 prosentista 30 prosenttiin ja Pakistanin saamisten arvostus 30 prosentista 50 prosenttiin nimellisarvostaan.

Takaisinperintäsaamisten muutoksen ennakoitiin talousarviossa olevan -0,8 miljoonaa euroa ja tilinpäätöksessä toteumaksi muodostui +19,2 miljoonaa euroa. Tästä erosta 19 miljoonaa euroa johtuu Irakin

takaisinperintäsaamisten arvostusmuutoksesta. Muilta osin ero selittyy valuuttakurssimuutoksilla ja talousarvion laadinnan yhteydessä tehdyillä toteutumaa varovaisimmilla arvioilla takaisinperinnän toteutuksesta ja kehityksestä.

2. Raportoinnin perusteiden asianmukaisuus ohjauksen ja tulosvastuun kannalta sekä kehittämistarpeet

Valtiontakuurahaston tilinpäätöksessä on seuraavat osat: 1. Toimintakertomus, johon kuuluvat johdon katsaus, toiminnan tehokkuus, tilinpäätösanalyysi sekä sisäisen valvonnan arviointi- ja vahvistuslausuma sekä 2. Tilinpäätöslaskelmat ja liitteenä annettavat tiedot käsittäen tuotto- ja kululaskelman, taseen, rahoituslaskelman sekä tilinpäätöksen liitetiedot. Tiedot esitetään kahdelta vuodelta.

Rahaston tilinpäätöksessä ei esitetä tarkentavaa tunnuslukuanalyysiä valtion vientitakuu- ja erityistakaustoiminnan tuloksellisuudesta ja kannattavuudesta. Sen sijaan Finnvera Oyj esittää vuosikertomuksessaan yksityiskohtaisempaa tilasto- ja vertailuaineistoa vientitakuu- ja erityistakaustoiminnasta kokonaisuutena.

Tilintarkastajat ovat 12.3.2026 lausuntonaan tilikaudelta 1.1.-31.12.2025 esittäneet, että tilinpäätös antaa valtion talousarviosta annetussa laissa ja asetuksessa tarkoitetulla tavalla oikean ja riittävän kuvan rahaston toiminnan tuloksesta, tuloksellisuudesta ja taloudellisesta asemasta ja täyttää lakisääteiset vaatimukset. Valtioneuvosto on 9.4.2026 vahvistanut valtiontakuurahastosta annetun lain nojalla rahaston tilinpäätöksen vuodelta 2025.

Ministeriön näkökulmasta raportointi on toteutettu asianmukaisesti. Valtiontakuurahaston toiminnan raportointi on ollut riittävää ja se on kattanut kaikki osa-alueet. Ministeriö toteaa, ettei rahaston tilinpäätös ja siitä annettu tilintarkastuskertomus anna aiheutta toimenpiteisiin.

3. Toimenpiteet tilinpäätöksen johdosta ja tuloksellisuuden parantamiseksi

Ministeriö arvioi, että valtiontakuurahasto on suoriutunut hyvin valtiontakuurahastoa koskevan lainsäädännön mukaisista tehtävistään vuonna 2025. Ministeriö on kiinnittänyt huomiota siihen, että valtiontakuurahaston johtokunta on huolellisesti jatkanut koronapandemian jälkeisten vaikutusten seurantaan.

Ministeriö, Finnvera ja valtiontakuurahaston johtokunta ovat seuranneet vastuukannan ja riskiaseman kehitystä sekä puskurivarojen tasoa tehostetusti koronapandemia-aikana ja sen jälkeen. Ministeriö kiinnittää huomiota siihen, että maailman taloudellinen ja poliittinen tilanne on heikentynyt koronapandemian ja Ukrainan sekä Iranin sodan seurauksena. Viimeiset merkit kauppasotien mahdollisista syntymisistä eivät helpota tilannetta. Rahoituslaitosten ja vientiyriyten luottoluokituksiin, vakaussovimusten arvostukseen sekä valtioiden kykyyn noudattaa solmittuja sopimuksia on aiheutunut merkittäviä muutoksia, ja vaikka Finnvera on pystynyt purkamaan korona-aikana tehtyjä luottotappiokirjauksia osittain, ministeriö korostaa, että rahastoitujen varojen riittävyyden arvioimiseen liittyy edelleen huomattavaa epävarmuutta. Finnvera Oyj:n vastasyklinen mandaatti erityisrahoituslaitoksena, suuret riskikeskittymät, epävarmuus maailman taloudellisesta ja poliittisesta kehityksestä ja yksittäiset suurten yhtiöiden tapahtumat ovat viime vuosina vaikuttaneet riskitasojen nousuun vientitakuu- ja erityistakaustoiminnassa. Vaikka Finnvera kykeni osittain purkamaan vuoden 2024 ja 2025 aikana risteilyvarustamoiden ja Venäjävastuiden tappiovarauksia, on mahdollista, että luottotappiokirjauksia joudutaan uudestaan lisäämään tai luottotappioita voi realisoitua. Ministeriö toteaa, että valtiontakuurahaston johtokunnan tulee edelleen seurata yleistä taloudellista kehitystä sekä Finnvera Oyj:n vientitakuu- ja erityistakaustoiminnan tilannetta turvataksaan valtion erityisrahoitusyhtiöstä annetun lain 15 §:ssä tarkoitettujen valtion vastuulla olevien sitoumusten täyttäminen ja Finnveran vientitakuu- ja erityistakaustoiminnan jatkuvuus.

4. Toimenpiteet, joihin ministeriö ryhtyy tilinpäätöksen johdosta ja tuloksellisuuden parantamiseksi

Ministeriö toteaa, että se jatkaa vuonna 2026 taloudellisten ja poliittisten epävarmuustekijöiden aiheuttaman tilanteen kehittymisen sekä Finnveran taloudellisen tilanteen seurantaan.

Finnvera Oyj:n 349 miljoonan euron rahastomaksusitoumuksen palautus 30.1.2026 kirjataan vasta valtiontakuurahaston vuoden 2026 tilinpäätökseen.

Juhapekka Ristola
Osastopäällikkö

Janina Korhonen
Johtava asiantuntija

Työ- ja elinkeinoministeriön kannanotto Valtion ydinjätehuoltorahaston tilinpäätöksestä vuonna 2025

Työ- ja elinkeinoministeriö arvioi tässä asiakirjassa rahaston tuloksellisuutta ja sen kehittymistä sekä asetettujen tulostavoitteiden toteutumista. Ministeriö ottaa myös kantaa käytettyjen tuloksellisuuden raportoinnin perusteiden asianmukaisuuteen ohjauksen ja tulosvastuun kannalta sekä niiden kehittämistarpeisiin. Lisäksi työ- ja elinkeinoministeriö toteaa toimenpiteet, joihin valtion ydinjätehuoltorahaston (myöhemmin rahasto) on ryhdyttävä, ja joihin ministeriö ryhtyy, tilinpäätöksen johdosta ja tuloksellisuuden parantamiseksi.

1. Arvio tuloksellisuudesta ja sen kehityksestä sekä asetettujen tulostavoitteiden toteutumisesta

Varautumisrahasto

Valtion ydinjätehuoltorahaston tehtävänä on kerätä, pitää tallessa ja turvaavasti sijoittaa ne varat, jotka tulevaisuudessa tarvittaisiin ydinjätteistä huolehtimiseksi, mikäli jätehuoltovelvolliset eivät kykenisi niistä itse huolehtimaan. Rahaston sijoitustoimintaa on lisäksi kehitetty vuoden 2022 alusta alkaen siten, että rahaston varoilla voidaan pitkällä aikavälillä saada aiempaa parempaa tuottoa.

Rahaston varat kerätään jätehuoltovelvollisilta organisaatioilta, joilla on huolehdittavanaan ydinjätteitä. Tällaisia organisaatioita olivat vuonna 2025 Fortum Power and Heat Oy (myöhemmin Fortum), Teollisuuden Voima Oyj (myöhemmin TVO) ja Teknologian tutkimuskeskus VTT Oy (myöhemmin VTT). Lisäksi Posiva Oy:n (myöhemmin Posiva) toiminnan aloittamiseen on valmistauduttu: Fortumin ja TVO:n tilinpäätöshetken 31.12.2024 arvon mukaisista rahasto-osuuksista siirrettiin varoja Posivan rahasto-osuuteen vuonna 2025. Lisäksi Posivan vuoden 2025 suojaosuus täytettiin Fortumin ja TVO:n varautumisrahastossa olleilla varoilla ylijäämien palautusten yhteydessä vuonna 2025. Siirrot perustuivat työ- ja elinkeinoministeriön päätöksiin (VN/19427/2024, VN/19431/2024, VN/19822/2024, 13.12.2024).

Varautumisrahaston tase oli vuoden 2025 lopussa noin 3,0 miljardia euroa (vuonna 2024 noin 3,1 miljardia euroa). Rahaston varat kattavat tällä hetkellä kaikki arvioidut jätehuoltovelvollisten tähän mennessä kertyneen ydinjätteen huoltoon tarvittavat kustannukset.

Varautumisrahaston voitto oli vuonna 2025 noin 99,5 miljoonaa euroa (vuonna 2024 voitto 197,6 miljoonaa euroa). Varautumisrahaston sijoitustoimintaa voidaan pitää vuonna 2025 onnistuneena. Varainhoitosalkkujen tuottoja painoi Yhdysvaltojen dollarin heikkeneminen euroa vastaan.

Varautumisrahaston voitto siirrettiin ydinenergiain 51 §:n nojalla Fortumille, TVO:lle, Posivalle ja VTT:lle rahastossa olleiden rahasto-osuuksien lisäyksiksi siinä suhteessa kuin vastaavat rahasto-osuudet olivat kalenterivuoden aikana olleet rahaston varoina.

Jätehuoltovelvollisilla ja heidän osakkeenomistajillaan on oikeus lainata turvaavia vakuuksia vastaan enintään 60 %:a jätehuoltovelvollisen rahasto-osuudesta. Vuonna 2023 takaisinlainausmahdollisuutta kolmen vuoden lainaperiodiksi käytti Fortum Power and Heat Oy:n osakkeenomistaja Fortum Oyj (60 %) ja TVO (noin 49,9 %). Valtio ei käyttänyt lainausoikeuttaan. Lainapääomaan ei tehty muutoksia vuoden 2025 aikana.

Valtiokonttori toteutti sijoitustoimintaa valtion ydinjätehuoltorahaston toimeksiantojen mukaisesti: Takaisinlainaustoiminnan jälkeen rahastoon jääneet varat sijoitettiin valtion sarjaobligatioihin (n. 24,8 %) aikaisempien vuosien tapaan. Lisäksi edellä mainitun ydinenergiain muutoksen

mukaisesti muuhun sijoitustoimintaan kohdistettiin varoja ulkoistettujen varainhoitajien (n. 25,5 %) kautta. Näin ollen molempien sijoitusten osuus oli lain mukaisesti vähintään 20 % rahaston varoista.

Rahaston käytössä oleva lainaustoiminta ja muu sijoitustoiminta ovat ydinenergialain periaatteiden mukaisia. Merkittävin rahaston käyttämä harkinta liittyy Varautumisrahaston varojen takaisinlainaukseen ja erityisesti siihen liittyvien vakuuksien arviointiin sekä sijoitustoimintaan liittyviin riskeihin.

Tutkimusrahasto

Valtion ydinjätehuoltorahastoon kuului lisäksi tutkimusrahasto. Tutkimusrahastoon kerätään vuosittain ydinlaitosten haltijoilta ja jätehuoltovelvollisilta varoja jaettavaksi valtionavustuksina alan tutkimustoimintaan. Vuonna 2025 avustuksia annettiin yhteensä noin 8,2 miljoonaa euroa (vuonna 2024 noin 7,7 miljoonaa euroa). Rahaston käytössä oleva tapa kerätä ja antaa varoja on ydinenergialain periaatteiden mukainen.

Ministeriön sisäinen tarkastus toteutti valtionavustusten hallinnointiprosessin tarkastuksen vuonna 2025. Tarkastusraportti (VN/27520/2025, 15.1.2026) totesi valtionavustusprosessin olevan kehitettävällä tasolla. Tarkastushavaintoja oli 14 kappaletta, joista 1 oli riittämättömällä, 3 kehitettävällä, 7 toimivalla ja 3 hyvällä tasolla.

2. Käytettyjen tuloksellisuuden raportoinnin perusteiden asianmukaisuus ohjauksen ja tulosvastuun kannalta sekä kehittämistarpeet

Rahaston johtokunta hyväksyi vuoden 2025 tilinpäätöksen 13.2.2026. Tilinpäätöksessä on seuraavat osat: johdon katsaus, toiminta-ajatus ja tehtävät, toiminta ja talous tarkasteluvuonna erillisrahastoittain, toiminnan tuloksellisuus, johtokunta, sijoitusneuvottelukunta, rahaston henkilöstö, maksetut palkkiot, eläkeasiat, tilintarkastajat, sisäinen valvonta, tuotto- ja kululaskelma, tase, rahoituslaskelma, liitteet ja tilikirjat. Tiedot esitetään erillisrahastoittain kahdelta vuodelta.

Tilintarkastus on suoritettu 17.2.2026. Toinen kahdesta tilintarkastajista oli JHT-tilintarkastaja ja toinen KHT-tilintarkastaja. Rahaston tilintarkastajilla ei ole ollut huomauttamista rahaston tilinpäätöksestä. Ministeriö on 9.3.2026 (VN/4637/2026) vahvistanut Valtion ydinjätehuoltorahaston tilinpäätöksen asian oltua valmistavasti käsiteltävänä valtioneuvoston raha-asiaivaliokunnassa 5.3.2026.

Ministeriön näkemyksen mukaan rahaston tuloksellisuuden raportointi on ollut asianmukaista ja riittävää ohjauksen ja tulosvastuun kannalta.

3. Toimenpiteet, joihin rahastossa on ryhdyttävä tilinpäätöksen johdosta ja tuloksellisuuden parantamiseksi

Ministeriön arvion mukaan rahaston tulee edelleen kehittää valtionavustusten (SAFER2028-tutkimusohjelma) hallinnointia työ- ja elinkeinoministeriön sisäisen tarkastuksen toteuttaman tarkastusraportin (VN/27520/2025, 15.1.2026) sisältämien tarkastushavaintojen, sekä niiden toteuttamista koskevan suunnitelman (VYR 24/2026, 9.3.2026), mukaisesti. Myös uuden ydinenergialain (HE 24/2026) aiheuttamiin muutostarpeisiin tulee varautua rahaston toiminnassa.

4. Toimenpiteet, joihin ministeriö ryhtyy tilinpäätöksen johdosta ja tuloksellisuuden parantamiseksi

Valtiontalouden tarkastusvirasto ei tarkasta Valtion ydinjätehuoltorahaston tilinpäätöstä eikä tässä kannanotossa siten ole käytettävissä tarkastusviraston tarkastusraporttia.

Työ- ja elinkeinoministeriön näkemyksen mukaan Valtion ydinjätehuoltorahaston toiminta ja tilinpäätös vuodelta 2025 vastaavat valtioneuvoston asettamia tavoitteita. Ministeriöllä ei ole huomautettavaa Valtion ydinjätehuoltorahaston toiminnasta eikä tilinpäätöksestä varainhoitovuodelta 2025. Rahasto on vuonna 2025 täyttänyt sille asetetut tulostavoitteet.

Varautumisrahastoa koskevat tulostavoitteet vuodelle 2026 on sovittu ministeriön ja rahaston vuosittaisessa tulosneuvottelussa marraskuussa 2025. Tavoitteena on hoitaa rahaston hallinto tehokkaasti, kuitenkin huolehtien riskienhallinnasta asianmukaisesti, ja toimia vuosikellon mukaisessa aikataulussa. Tavoitteena on lisäksi onnistua sijoitussalkun riskien hajauttamisessa ja arvon kasvattamisessa, kuitenkin huomioiden markkinoiden kehitys sekä varainhoitajasalkun allokatio. Tavoitteena on myös seurata sijoitusten vaikuttavuus- ja kestävyystavoitteiden toteutumista.

Lisäksi ministeriö kehittää myös omaa toimintaansa tutkimusrahoitukseen (SAFER2028-tutkimusohjelma) liittyen työ- ja elinkeinoministeriön sisäisen tarkastuksen toteuttaman tarkastusraportin (VN/27520/2025, 15.1.2026) sisältämien tarkastushavaintojen, sekä niiden toteuttamista koskevan TEM:n energiaosaston päätöksen (VN/27520/2025-TEM-6) ja sen liitteen (VN/27520/2025-TEM-7) mukaisesti. Myös uuden ydinenergialain (HE 24/2026) aiheuttamiin muutostarpeisiin varaudutaan myös ministeriön toiminnassa.

Riku Huttunen
Osastopäällikkö, yliohtaja

Juho Korteniemi
Teollisuusneuvos